

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

BALIKESİR MERKEZ İLÇE'SİNİN
SUÇ HARİTASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer ÖZÇELİK

DANIŞMAN
Yard. Doç. Dr. H.İbrahim TAŞ

BALIKESİR 2006

**T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI**

**BALIKESİR MERKEZ İLÇE'SİNİN
SUÇ HARİTASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ömer ÖZÇELİK
200412515002**

BALIKESİR 2006

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim dalında hazırlanan Yüksek Lisans tezi jürimiz tarafından incelenerek, aday Ömer Özçelik, .../.../2006 tarihinde tez savunma sınavına alınmış ve yapılan sınav sonucunda sunulan Balıkesir Merkez İlçe'sinin suç haritası başlıklı tezin olduğuna oyile karar verilmiştir.

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Balıkesir Merkez İlçe'sinin Suç Haritası

Ömer ÖZÇELİK

Yüksek Lisans Tezi, Coğrafya Anabilim Dalı
Danışman : Yard. Doç. Dr. H. İbrahim TAŞ
Ekim 2006, 91 sayfa

Suç ve suçluluk durumu insan ile yaşıttır. Suç insanın doğasında vardır. Suçların dağılımı incelendiğinde gelişigüzel olmadığı açıkça görülür. Suçun oluşması için zamanın belli bir periyodunda ve yerinde; suçlunun hedefini gerçekleştirme için mağdur ya da eşyaya karşı bir hareketi söz konusudur. O yüzden, suçların nerede ve niçin meydana geldiğini anlamak için analizini yapmamız gerekir.

Suç olayı değişik şekillerde tanımlanmakta ve tasnif edilmektedir. Bu çalışmada suç çeşitlerinden biri olan mala karşı suçlar ve suçlular Balıkesir şehrinde ele alınmaktadır. Suç olayı şimdiye kadar değişik bilimlerin inceleme konusu olmuştur. Çalışmada suç ve suçlular coğrafi açıdan incelenmektedir. Suç analizleri yapıp “Önleyici Kolluk” anlayışının gelişmesine yardımcı olmaya çalışılmıştır. Suça ait birçok bilgi değerlendirilerek, alınacak tedbirlerle ilgili geniş bir bakış açısı sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Suç, Suçlular, Mal, Coğrafya, Balıkesir.

ABSTRACT

Crime Map of Balıkesir Central District (in Gendarmerie Region)

Ömer ÖZÇELİK

**Masters of Arts Thesis, Geography Department
Supervisor : Yard. Doç. Dr. H. İbrahim TAŞ
October 2006, 91 pages**

The history of crime and guiltiness are as old as human being. Crime is a natural part of human being. When the dispersion of crimes is investigated it seems that it is not indiscriminate. In that for Crime to be happened, it can be stated that guilty person would realize an action to be wronged or property in the determined segment of time and certain place. Thus, we have to analyse the crime so as to understand why and where happened.

The Crime is described and classified in different manners. In this framework it has been dealing with crime types, which are the property crimes and guilty people in Balıkesir Central District. Up to now, the crime has become subject for investigation from different scientists. In this study, crime and guiltiness are researched at the point of geographical perspective. The crime was analyzed and tried to help so as to take progress "The preventive arm of the law". In addition, this study presents a variety of information and suggests precautions against crime in different perspectives.

Key Words: Crime, Criminal, Property, Geography, Balıkesir.

ÖNSÖZ

Suç olgusu, insanların toplu yaşamaya başlamasından beri hep var olmuştur. Bütün insan topluluklarında bazı fiil ve hareketler toplumsal yaşam için tehlikeli olarak görülmüş ve bu fiil ve hareketler suç olarak kabul edilmiştir.

Suç belirli bir coğrafi mekanda meydana gelmekte; coğrafi mekanların kendine özgü özellikleri farklı suçların ortaya çıkışına neden olabilmektedir. Kentleşme ve nüfus artışı her şehirde olduğu gibi Balıkesir ili ve çevresinde de mekansal dağılım üzerinde çok karmaşık ve çeşitli problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, kolluk kuvvetlerini büyük çaplı hızlı, teknolojik ve bilimsel çözümler üretmeye yöneltmiştir. Fakat kolluk kuvvetlerinin ürettiği her yeni yöntemle karşı suçlularda kendini geliştirmekte ve yeni yöntemler kullanmaktadırlar.

Bu çalışmada mala karşı işlenen suçlar ve suçluların mekansal analizi yapılmaktadır.

Yüksek lisans tez çalışmamı başladığım günden bitimine kadar birçok insandan destek gördüm. Hepsini burada tek tek saymak mümkün değil. Ancak maddi ve manevi desteğini esirgemeyen ismini saydığım ve saymadığım herkese teşekkürü bir borç biliyorum.

Yüksek lisans bitirme tezi olarak yaptığım bu çalışma birçok insan ve kurumun ortak emeğinin ürünüdür. En baştan böyle bir konuda çalışmaya beni yönlendiren, çalışmamın tüm safhasında gerekli düzeltmeleri sabırla yapan danışmanım Yrd.Doç.Dr.Halil İbrahim TAŞ'a, veri toplama safhasında her türlü kolaylığı sağlayan "Balıkesir İl Jandarma Komutanı" J.Kur.Alb.Alaaddin KATI'ya şükranlarımı sunarım.

Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı ve ilçedeki 7 jandarma karakolunun tamamının personeline, çalışmam esnasında büyük bir sabırla sürekli bana destek olan eşim Tülin'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	x
HARİTALAR LİSTESİ	xi
GRAFİKLER ve RESİMLER LİSTESİ	xii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1 Giriş	1
1.2 Problem	2
1.2.1 Problemin İfade Edilişİ	2
1.2.2 Çalışmanın Amacı	3
1.2.3 Bu Çalışmanın Önemi	3
1.2.4 Çalışmanın Sınırları	4
1.2.5 Çalışma Sahası	4
1.3 Varsayımlar ve Tahminler	6
1.4 Kullanılan İfadelerin Tanımı	7
1.5 Araştırma Soruları ve Hipotezler	7
1.6 Bu Çalışmada Takip Edilecek Yöntem	9
1.7 Araştırmanın Sınırlılıkları	9
1. 8 Suç Tanımı	10

1.9 Değişkenler	10
1. 10 Değişkenlerin Açıklaması	11
1.10.1 Suç Çeşitleri	11
1.10.2 Suçlular	11
1.10.3 Suçun İşlenme Zamanı	12
1.10.4 Suç İşlenme Bölgeleri	12
1.11 Veri Kaynakları	12
BÖLÜM II: LİTERATÜR ANALİZİ	13
2. 1 Balıkesir İli Merkez İlçe'si	13
2. 2 Suç Terimi	14
2.2.1 Suç Kavramı	14
2.2.2 Tarih Boyunca Suç	14
2.2.3 Bazı Suçların Çeşitli Kültürlere Göre İncelenmesi	17
2.2.4 Suçlu Niçin Suç İşler?	18
2. 3 Suç Üzerine Türkiye'de Yapılan Çalışmalar	25
2.3.1 Coğrafi Profillemeye	25
2.3.2 Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun Örneği)	27
2.3.3 Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri	28
2.3.4 CBS Kullanılarak Trafik Kaza Kara Noktalarının Tespiti	29
2.3.5 Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar	32
BÖLÜM III: VERİLERİN TASVİRİ ve ARAŞTIRMA SORULARININ CEVAPLARI	34
3.1 Balıkesir'de Suç	34
3.1.1 Asayiş Etkinliği	35

3.1.2 Hırsızlık Suçlarının Dağılışı ve Özellikleri	39
3.1.3 Hırsızlık Suçlarının Coğrafi Dağılışı	42
3.1.4 Hırsızlık Türlerine Göre Dağılışı	49
3.1.4.1 İşyeri Hırsızlığı	49
3.1.4.2 Ev Hırsızlığı	50
3.1.4.3 Araç Hırsızlığı ve Otodan Eşya Çalınması	51
3.1.4.4 Yankesicilik, Kapkaççılık Suretiyle Hırsızlık	53
3.1.4.5 Diğer Hırsızlıklar	54
3.1.4.6 Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlığı	56
3.1.5 Kasten Yangın Suçlarının Dağılışı ve Özellikleri	58
3.1.7 Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılışı ve Özellikleri	61
3.1.8 Diğer Suçların Dağılışı ve Özellikleri	62
3.2 Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılışı ve Özellikleri	65
3.3 Mala Karşı İşlenen Suçların Karakol Bazında Özellikleri	68
3.3.1 Dereköy Karakolu	68
3.3.2 Konakpınar Karakolu	69
3.3.3 Küpeler Karakolu	71
3.3.4 Merkez Karakolu	72
3.3.5 Ovaköy Karakolu	74
3.3.6 Şamlı Karakolu	75
3.3.7 Yeniköy Karakolu	77
3.4 Mala Karşı İşlenen Suçların Suçlu Bazında Özellikleri	79

BÖLÜM IV: VERİLERİN ANALİZİ ve HİPOTEZ TESTİ	80
SONUÇ ve ÖNERİLER	86
KAYNAKÇA	89
ÖZGEÇMİŞ	91

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2004 Yılı İçerisinde Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı	35
Tablo 2: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı Bölgesinde Başlıca İşlenen Suçlar	38
Tablo 3: Balıkesir İl Merkez Jandarma Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçları	40
Tablo 4: Balıkesir İl Merkez Jandarma Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçları	41
Tablo 5: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçlarının Karakollara Dağılımı	42
Tablo 6: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçlarının Köylere Göre Dağılımı	44
Tablo 7: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Nüfusun Karakollara Göre Dağılımı	46
Tablo 8: İşyerinden Hırsızlık Suçlarının Mevsimlik ve Günlük Dağılımı	49
Tablo 9: Evden Hırsızlık Suçlarının Mevsimlik ve Günlük Dağılımı	50
Tablo 10: Oto hırsızlığı ve Otodan Hırsızlık Suçlarının Dağılımı	52
Tablo 11: Diğer Hırsızlık Suçlarının Dağılımı	55
Tablo 12: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlıkları Suçlarının Dağılımı	56
Tablo 13: Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı	58
Tablo 14: Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılımı	61
Tablo 15: Diğer Suçların Dağılımı	62
Tablo 16: Diğer Suçların Köylere Göre Dağılımı	63
Tablo 17: Nüfusa Göre Suç Oranı	67
Tablo 18: Dereköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	68
Tablo 19: Konakpınar Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	70
Tablo 20: Kúpeler Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	71
Tablo 21: Merkez Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	73
Tablo 22: Ovaköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	74
Tablo 23: Şamlı Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	76
Tablo 24: Yeniköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı	78
Tablo 25: Mala Karşı İşlenen Suçların Suçlulara Göre Dağılımı	79

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: İl Merkez Jandarma Komutanlığı Sorumluluk Bölgesinde Bulunan Köy Sınırları.	5
Harita 2: İl Merkez Jandarma Komutanlığı'na Bağlı Karakollarının Sorumluluk Bölgeleri.	6
Harita 3: 2004 Yılı İçerisinde Şahsa Karşı Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.	36
Harita 4: 2004 Yılı İçerisinde Mala Karşı Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.	36
Harita 5: 2004 Yılı İçerisinde Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.	37
Harita 6: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Karakollara Dağılımı.	43
Harita 7: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Köylere Dağılımı.	45
Harita 8: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Nüfusun Karakollara Göre Dağılımı.	46
Harita 9: Oto hırsızlığı ve Otodan Hırsızlık Suçlarının Dağılımı.	53
Harita 10: Diğer Hırsızlık Suçlarının Dağılımı.	56
Harita 11: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlıkları Suçlarının Dağılımı.	57
Harita 12: Zirai Mahsul veya Otlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı.	59
Harita 13: Şahsa Ait Bina, Tesis ve Araçlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı.	60
Harita 14: Zirai Mahsul veya Otlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı.	60
Harita 15: Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılımı.	62
Harita 16: Diğer Suçların Dağılımı.	64

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Balıkesir İl Merkez Sorumluluk Alanında Meydana Gelen Olaylar.	37
Grafik 2: Hırsızlık Suçlarının Aylık Durumları.	47
Grafik 3: Hırsızlık Suçlarının Günlük Durumları.	48
Grafik 4: Hırsızlık Suçlarının Saatlik Durumları.	48
Grafik 5: Mala Karşı İşlenen Suçların Aylık Durumları.	65
Grafik 6: Mala Karşı İşlenen Suçların Günlük Durumları.	66
Grafik 7: Mala Karşı İşlenen Suçların Saatlik Durumları.	66

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Boş Kalmaktan Dolayı Evden Hırsızlık Suçuna Maruz Kalan Ev	51
Resim 2: Otodan Kıymetli Eşya Çalma Suçuna Maruz Kalan Otomobil	51
Resim 3: Yeni İnşaat Alanında Diğer Hırsızlık Suçuna Maruz Kalan Dozer	54
Resim 4: Anayola Yakın Olan ve Hayvan Hırsızlığı Suçuna Maruz Kalan Ahır	58

BÖLÜM

I

GİRİŞ

1.1 Giriş

Suç insanın doğasında vardır. Suçların dağılımı incelendiğinde gelişigüzel olmadığı açıkça görülür. Suçun oluşması için zamanın belli bir periyodunda ve belli bir yerde; suçlunun hedefini gerçekleştirmek için mağdur yada eşyaya karşı bir hareketi söz konusudur. O yüzden, suçların nerede ve niçin meydana geldiğini anlamak için suç analizi yapmak gerekir. Suç *analizi* “**suç ile işlendiği yer arasındaki ilişkileri ortaya koyan**” metot olarak tanımlanmaktadır (Gottlieb vd, 1994).

Bu çalışma ile suç analizleri yapıp “Önleyici Kolluk” anlayışının gelişmesine yardımcı olmaya çalışılacaktır. Suça ait birçok bilgi değerlendirilerek, alınacak tedbirlerle ilgili geniş bir bakış açısı ortaya konulacaktır. Bir sonraki suçun nerede, ne zaman, kime veya neye karşı işlenebileceği hakkında fikir ortaya konacaktır. Suçların yoğun olarak meydana geldiği bölgeler ve zamanı tespit edilmeye çalışılacaktır. Örneğin yoğun hırsızlık suçlarının artış gösterdiği bir semtte; suç artışını haritalarından takip etmek mümkün olabileceğinden, bu bölge sakinlerinin hırsızlıktan korunmaları için değişik çalışmalar yapılabilir (“Hırsızlıktan Korunmanın Yolları” konulu bir konferans ya da seminerler gibi). Böylece, önleyici hizmetler bağlamında veya toplum destekli kolluk çerçevesinde vatandaşın desteği sağlanabilir.

Suçların haritalanması ham verinin bilgiye dönüştürülmesini ve karar aşamasında süratli ve doğru karar vermemizi sağlayacaktır. “Hangi bölgelerde hangi suçlar ne tip özelliklere sahip insanlar tarafından işleniyor? Kimler suç işlemeye meyilli oluyorlar? Gelecek yılın 3. ve 6. aylarında hangi suçlar nerede ne kadar işlenecek? Gelecek yıl işlenecek suçları azaltabilmek için ne tip önlemler alınmalı? Yeni araç mı yoksa yeni görevli personel mi almak daha çok avantaj sağlar?” gibi soruların cevabı ancak ham verilerin işlenip, analiz edildiği ve yorumlandığı suç haritaları ile anlaşılabilir.

1.2 Problem

1.2.1 Problemin İfade Edilişi

Kentleşme ve nüfus artışı her şehirde olduğu gibi Balıkesir ili ve çevresinde de mekansal dağılım üzerinde çok karmaşık ve çeşitli problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, kolluk kuvvetlerini büyük çaplı hızlı, teknolojik ve bilimsel çözümler üretmeye yöneltmiştir. Fakat kolluk kuvvetlerinin ürettiği her yeni yöntemle karşı suçlular da kendini geliştirmekte ve yeni yöntemler kullanmaktadırlar.

Kolluk kuvveti olarak bizlerin asıl problemi suçu olmadan önce önlemek, suçun işlenmemesi için gereken tedbirleri suç öncesinde almaktır. Bu yüzden de biz suç bölgelerinin coğrafi lokasyonlarını tahlil etmeliyiz. Suç yoğunluk bölgelerini ve suç özel dağılımlarını ortaya koymalıyız. Bunları ortaya koyabilmek için de bir takım analizler yapmamız gerekir.

Daha önceki yıl ve aylarda işlenmiş olan suçların mekansal olarak takibi yapılamadığı için, geleceğe dönük olarak muhtemel suçların mekan ve zamanı konusunda her zaman tutarlı tahminlerde bulunmak mümkün olmamaktadır. Bu problemi azaltmanın yolu ise geçmişte gerçekleşen suç (hırsızlık) olaylarının detaylı analizi ve suçların mekansal dağılımının tespit edilerek (haritalayarak), geleceğe dönük tutarlı tahminlerde bulunmaktır.

1.2.2 Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Balıkesir Merkez İlçe'sinde Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen mala karşı işlenen suçların coğrafi dağılışını tespit edip, analiz ederek, elde edilen sonuçlara göre suçların önlenmesi ve azaltılması için gerekli tedbirleri belirlemektir. İlave olarak bu çalışma, Balıkesir Merkez İlçesi'nde suçun temel nedeninin anlaşılmasını ve bölgenin suç coğrafyasını tespit etmeyi hedeflemekte ve elde edilen bulguların ışığı altında suç oranının azaltılması için öneriler sunmaktadır.

1.2.3 Bu Çalışmanın Önemi

Çalışma alanında şimdiye kadar meydana gelen olaylar hep münferiden incelenmiştir. Bir bütün halinde inceleme yapılmamış sadece önceki yıllara ait veriler ile birebir karşılaştırılma yapılmıştır. Bu durum doğal olarak, isabetli önlem almaya imkan vermemektedir. Hep bir önceki yıla göre suç oranında artış veya azalış göz önünde tutulmuştur. Bu çalışma da veriler bir bütün olarak incelenecek ve bu verilere göre bir sonuç çıkarılmaya çalışılacaktır.

Bu çalışma sonucunda Balıkesir Merkez İlçe'sinde meydana gelen suçların kendi coğrafi yapısına özgün özellikleri ortaya çıkartılmaya çalışılacaktır. Balıkesir'de bu türde bir çalışma daha önce yapılmamış olup bu eksiklik bu çalışma ile giderilmeye çalışılacaktır. Çalışma ile Merkez İlçe'ye ait suç ve suçlu bilgileri öğrenilecek, yapılan analizler sonucunda suçun ve suçluların tipik özellikleri öğrenilmiş olacak ve uygun tedbirler için öneriler sunulacaktır. Bu çalışmada bahsedilen analizler, yoğun istatistiki analizler olmayıp, elde edilen verilerin karşılaştırılması ve tasvirsel olarak elde edilen bilgileri içermektedir.

1.2.4 Çalışmanın Sınırları

Bu araştırmada, Balıkesir ili Merkez ilçesi araştırma sahası olarak seçilmiştir. Çünkü Balıkesir merkez ilçesinde;

1. Nüfus diğer ilçelere göre daha fazladır.
2. Şehirleşme diğer ilçelerden daha fazladır.
3. Suç işleme oranını diğer ilçelerden fazla olduğu tahmin edilmektedir.
4. Ana yollar üzerinde bulunmasından dolayı ve bunun suçu artırdığı tahmin edildiği için Balıkesir ili Merkez ilçesi araştırma sahası olarak seçilmiştir.

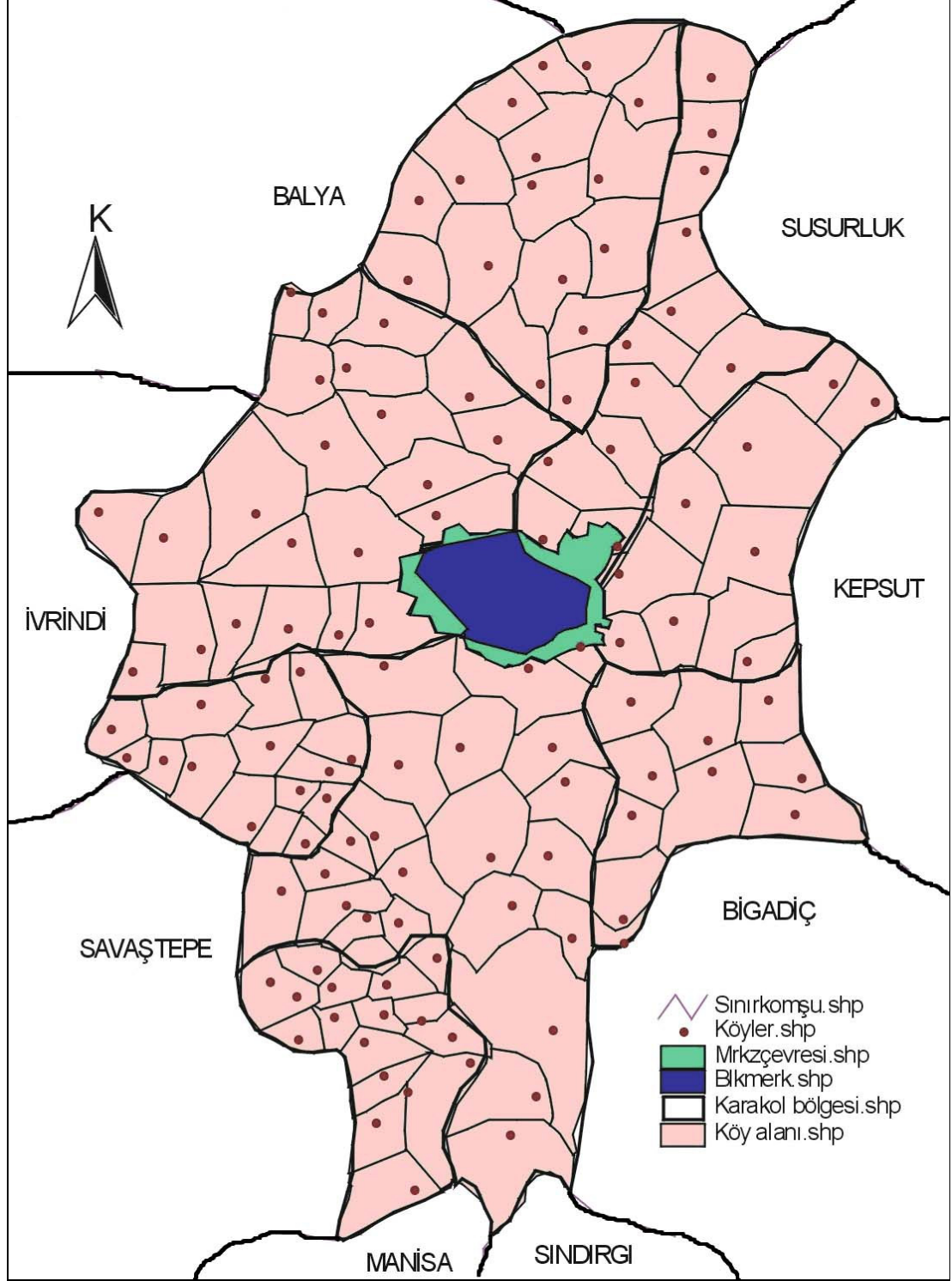
1.2.5 Çalışma Sahası

Balıkesir İli Merkez İlçesi Kuzeyde Manyas ile 18 km'lik, Kuzeydoğuda Susurluk ile 22 km'lik, Doğuda Kepsut ile 18 km'lik, Güneydoğuda Bigadiç ile 12 km'lik, Güneydoğuda Sındırgı ilçesi Akçakırsak köyü ile 8 km'lik, Güneyde Manisa ili Akhisar ilçesi ve Batıda Savaştepe ilçeleri ile 200 km'lik, Batısında İvrindi ile 8 km ve Balya ile 86 km'lik mülki sınırlara sahiptir.

Yedi jandarma karakolu, bir cezaevi ve bir Kampüs üniversite karakoluna sahip olan İl Merkez Jandarma Komutanlığında üç belediye kasaba, dokuz mahalle ve 123 köy mevcuttur (Harita 1). Bu 123 köyün 26'sı Merkez, 22'si Yeniköy, 18'i Dereköy, 15'i Şamlı, 10'u Ovaköy, 16'sı Konakpınar ve 14'ü Küpeler karakolu bölgesindedir. Cezaevi ve Kampus karakollarına bağlı herhangi bir köy bulunmamaktadır. Boş yerleşim yeri mevcut değildir (Harita 2). 2006 yılından itibaren Dereköy karakolu kapanmış olup onun sorumluluk bölgesine Merkez karakolu bakmaktadır. Sorumluluk bölgeleri 2803 sayılı kanunun 10ncu maddesine göre protokolle belirlenmiştir.

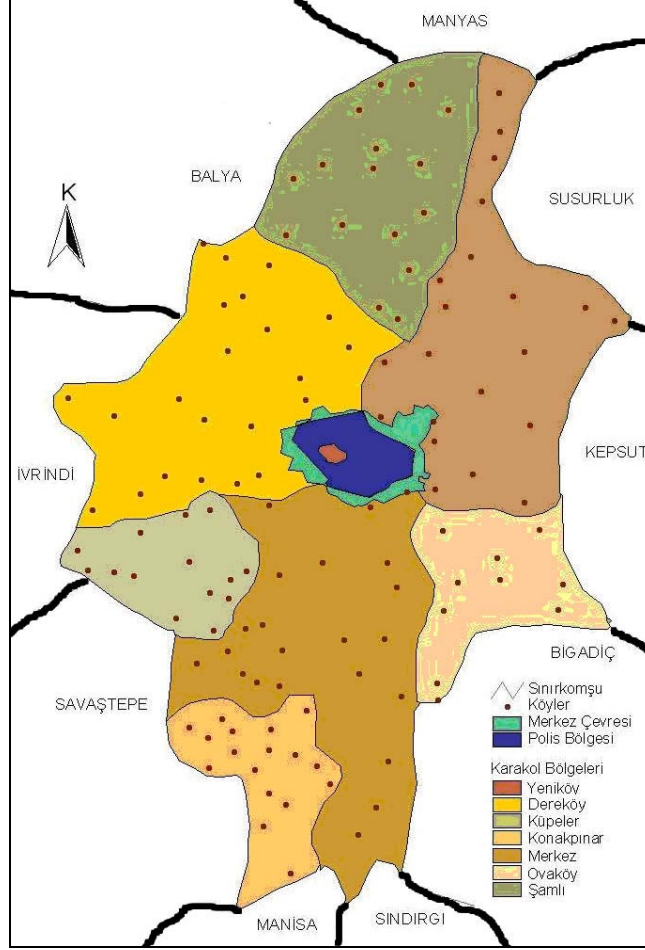
Personel başına düşen sorumluluk alanı 29 km², personel başına düşen nüfus miktarı 1795 kişidir.

Harita 1: İl Merkez Jandarma Komutanlığı Sorumluluk Bölgesinde Bulunan Köy Sınırları.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Harita 2: İl Merkez Jandarma Komutanlığı'na Bağlı Karakollarının Sorumluluk Bölgeleri.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

1.3 Varsayımlar ve Tahminler

Bu çalışmaya başlamadan önce aşağıdaki tahminler yapılmıştır.

1. Balıkesir Merkez İlçe'sinin suç yönünden en yoğun ilçe olduğu, çünkü bu ilçede hem şehirleşmenin fazla olması hem de nüfusun fazla olması sebebiyle suçun en fazla burada işlendiği,
2. Mala karşı işlenen suçlar açısından en fazla işlenen suçun evden hırsızlık olduğu, çünkü bu bölgede yerleşmenin dağınık ve düzensiz olduğu ve bu nedenden dolayı korumasız evlerin bu bölgelerde yoğun olarak bulunduğu,

3. İlçe Merkezine yakın olan karakollarda suçun daha fazla işlendiği, çünkü buralarda bulunan nüfusun şehirleşme ile birlikte arttığı ve komşuluk bağlarının zayıflaması dolayısıyla kişilerin birbirlerini tanımadığı,
4. Suçların yaz aylarında daha fazla işlendiği, çünkü yaz tatili nedeniyle evlerin boşaldığı ve boş evlerin hırsızlar için ilk hedef olduğu,
5. Suçların hafta sonlarında daha fazla işlendiği, çünkü hafta sonu tatillerini dışarıda geçirenlerin evlerini boş bırakması sebebiyle evlerin hırsızlar için hedef teşkil ettiği ve bunun da suç miktarını arttırdığı tahmin edilmektedir.

1.4 Kullanılan İfadelerin Tanımı

6136 sayılı kanuna muhalefet: Ateşli silahlarla mermilerinin ve bıçaklarla salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletlerin memlekete sokulması, yapılması, satılması, satın alınması, taşınması veya bulundurulması ile ilgili kanundur.

1.5 Araştırma Soruları ve Hipotezler

Araştırmanın amacı, Balıkesir merkez ilçesinde suç coğrafyasının belirlenmesi, suçların analizi ve elde edilen sonuçlara göre suçları önleyici ve azaltıcı tedbir getirmek olduğu için, çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır. Balıkesir Merkez İlçe'de;

1. Suçları kim işliyor?
2. Hangi tür suçlar işleniyor?
3. Suçlar hangi bölgelerde işleniyor?
4. Suçlar genellikle ne zaman işleniyor?
5. Hangi tür suçlar niçin o bölgelerde işleniyor?
6. Suçları önlemek veya azaltmak için neler yapılıyor/yapılmalıdır?

Bu çalışmada aşağıdaki hipotezler test edilecektir.

1. Balıkesir Merkez İlçe'sinin suç yönünden en yoğun ilçedir. Çünkü şehirleşme en fazla bu ilçededir.
2. Suçları daha çok 15–25 yaş arasındaki kişiler işlemektedir. Çünkü bu şahıslar genç olmaları sebebiyle daha hızlı ve atik hareket edebilmektedir. Ayrıca işsizliğin en yoğun olduğu yaş grubu bu yaş grubudur.
3. Hırsızlık suçları yaz aylarında (Haziran-Temmuz-Ağustos) daha fazla işlenmektedir. Çünkü bu aylarda evler boş kalmaktadır.
4. Nüfusu çok olan bölgelerde suç oranı artmaktadır. Çünkü az nüfuslu yerlerde akrabalık bağları kuvvetli olduğundan herkes birbirini tanımaktadır. Suçlular tanınmadıkları yerlerde suç işlemek için nüfusu kalabalık olan yerleri seçmektedirler.
5. Hırsızlık suçları hafta sonları ve geceleyin daha yoğun bir şekilde işlenmektedir. Çünkü hafta sonu evler başıboş kalmaktadır. Ayrıca suçlular gecenin karanlığından yararlanmak ve mağdur olacak kişilerin uykuda olmasından dolayı suçları geceleyin işlemektedir.
6. Her karakol bölgesinin kendine has özellikleri vardır. Bu yüzden alınacak tedbirin zamanı karakoldan karakola fark etmektedir. Çünkü bir karakol anayollara çok yakınken diğeri uzak olabilir. Bu ve bunun gibi nedenler dolayısıyla her karakolda suç ayrı ayrı zamanlarda işlenmektedir.
7. Suç işleyen kişilerin çoğu Balıkesir'lidir. Çünkü insan yaşadığı yere yakın olan mekanlarda suç işler. Buna da sebep olan insanlarda ki suç işledikten sonra hemen saklanma veya suç aletini saklama içgüdüğü sebep olmaktadır.
8. İlçe merkezine yakın olan karakollarda suç daha fazla işlenmektedir. Çünkü buralarda şehirleşme ve nüfus daha fazla olduğu için suç daha çok işlenmektedir.

1.6 Bu Çalışmada Takip Edilen Yöntem

Yapılan bu araştırmada, veri olarak karakol bölgelerinin suç verileri kullanılmıştır. Karakol bölgelerinin suç oranları Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı verilerine dayandırılmıştır. Suç miktarları karakolların brifinglerinden elde edilmiştir. Bir karakolun brifinginde bulunan bilgiler, karakol amirinin denetlemeler ve üst düzey ziyaretler esnasında ziyaret eden heyete arz ettiği resmi bilgiler olduğundan, bu bilgiler doğru olarak kabul edilmiş ve bu bilgiler kullanılmıştır.

Verileri desteklemek üzere İl Jandarma Komutanı, İl Jandarma Komutanlığı Asayiş ve İstihbarat Şube Müdürleri, İl Merkez Jandarma Komutanı ve İl Jandarma Komutanlığı istihbarat timlerinde görevli kişiler ile görüşülmüştür. Bu yetkililerin hepsi konunun uzmanı olup, İl Jandarma Komutanlığında görüşülen en düşük rütbeli yetkili kıdemli başçavuş, en yüksek rütbeli yetkili albay rütbesindedir.

1.7 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada kullanılan veriler, İl Jandarma Komutanlığı ve Nüfus Müdürlüğünden temin edilmiştir. Gerek istatistiki verilerin gerekse yetkililerin kendi bölgeleri ile verdiği bilgilerin doğru olduğu kabul edilmiştir. Suçlar sınıflandırılırken, ilgili karakolun suç kayıtlarına hangi adla kaydettiği dikkate alınmıştır.

Bu çalışmada son on yıla ait veriler incelenmek istenmiş fakat 2003 yılından önceki verilerin sağlıklı olmaması ve arşivlenmesinden kaynaklanan sorunlardan dolayı yanlış değerlendirmelere sebep olacağından kullanılamamıştır. 2003 yılından önceki verilerin sadece sayısal bilgileri bulunmaktadır. Bu da bu çalışma kapsamında karşılaştırma ve analiz yapılmasına imkan vermediğinden dolayı 2003–2004–2005 verileri kullanılmıştır. Doğal olarak üç yıl gibi kısa bir zaman aralığı çalışmanın sonucunu etkileyebilir.

Bölgenin sayısal haritası oluşturulmaya çalışılmış Köy Hizmetleri ve Tapu Kadastro Müdürlüğü ile görüşülmüş, işimizi görecekt haritaların Tapu Kadastro Müdürlüğü'nde olduğu tespit edilmiştir. Fakat Tapu Kadastro Müdürlüğü'nün de her pafta için 100\$ ücret istediğinden dolayı, bu çalışma kapsamında büyük ölçekli haritalar

kullanılmamış, onun yerine CBS ortamında oluşturulmuş, küçük ölçekli tematik haritalar kullanılmıştır.

Araştırma, sadece coğrafi sınırlarla belirtilmiş olan Balıkesir Merkez İlçesini kapsamaktadır.

1. 8 Suç Tanımı

Suç ile ilgilenmiş toplum bilimcilerden, Durkheim suçu “Kolektif bilincin kuvvetli ve belirgin tutumlarını ihlal eden fiillerdir”; Jhering, “Toplum halinde yaşama şartlarına yönelmiş her türlü saldıdır.”; Thomas ve Znaiecky “Kişinin kendisini mensubu saydığı grupta, varlığı toplum dayanışması ile çatışan fiildir.” ; Stanciu ise “Toplumun çoğunluğu tarafından tehlikeli sayılan ihmal ya da icra niteliğindeki hareketlerdir” diye tanımlamaktadır (aktaran Dönmezer, 1994: 51).

1. 9 Değişkenler

Değişkenler araştırma kapsamında sorulan soruların cevaplandırılmasında kullanılacaktır.

1. Suç çeşitleri.
2. Suçlular.
3. Suçun işlenme zamanı.
4. Suç işlenme bölgeleri.
5. Suç oranı.

1. 10 Değişkenlerin Açıklaması

1.10.1 Suç Çeşitleri

(1) Hırsızlık

Hırsızlık başkasının taşınabilir malının rızası olmadan faydalanmak amacıyla bulunduğu yerden alınması olarak tanımlanmıştır. Bu tarife göre hırsızlık eyleminin oluşturan unsurlar şunlardır.

Malın taşınabilir olması, malın başkasına ait olması, malın alınmasına sahibinin rızasının olmaması.

(2) Mala Zarar Verme

Bir kimse her ne şekilde olursa olsun diğer bir kişinin taşınır veya taşınmaz malını yıkar veya yok eder veya bozar ya da bunlara zarar verirse zarar görenin şikayeti üzerine cezalandırılır.

(3) Dolandırıcılık

Bir kişiyi kandırabilecek nitelikte hile ve desiseler yaparak hataya düşürüp onun veya başkasının zararına, kendisine veya başkasına haksız menfaat sağlayan kişi cezalandırılır.

(4) Emniyeti Suiistimal

T.C.K.'na göre her kim başkasına ait olup ta iade veya belirli bir suretle kullanılmak üzere kendisine teslim olunan bir şeyi kendisinin veya bir başkasının menfaatine olarak satar veya rehnedir veya tüketirse yahut değiştirir veya birleştirirse zarar gören kişinin şikayeti üzerine cezalandırılır.

1.10.2 Suçlular

Vatandaş Tarafından İşlenen Suç

Bir Türk vatandaşı Türk kanunlarına göre aşığı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, bu suçtan dolayı yabancı ülkede hüküm verilmemiş olması ve

Türkiye'de kovuşturulabilirliğin bulunması koşulu ile Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

Yabancı Tarafından İşlenen Suç

Bir yabancı Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlediği ve kendisi Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk kanunlarına göre cezalandırılır. Yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

1.10.3 Suçun İşlenme Zamanı

Suçun işlendiği zaman göz önünde bulundurarak işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.

1.10.4 Suç İşlenme Bölgeleri

Suçun işlendiği yeri göz önünde bulundurarak işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.

1.11 Veri Kaynakları

- Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı Asayiş Şubesinden alınacak yöreye ait suç-suçlu bilgileri.
- Balıkesir Merkez İlçe Jandarma Komutanlığından alınacak yöreye ait suç-suçlu bilgileri.
- Elde edilen tematik haritalar.

BÖLÜM

II

LİTERATÜR ANALİZİ

2. 1 Balıkesir İli Merkez İlçe'si

Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı 1908 yılında 300 mevcut olarak teşkil edilmiştir. 1930 senesinde mevcudu 210'a indirilen komutanlık 13 Bucak Jandarma Karakolu, 3 Asayiş ve 1 Cezaevi Jandarma Karakolunun kuruluşu ile açılmıştır. Bilahare yapılan idare değişikliği ile bugünkü durumu olan 6 Jandarma Karakolu, 1 Cezaevi ve 1 Merkez Karakolu olarak teşkil edilmiştir. Komutanlık binası 1958 yılına kadar Kızıpınar mevkiindeki halen Kızılay aş ocağı binası olarak kullanılan binada istihdam edilmiştir. 1962 yılında Hükümet Konağı karşısında bulunan şimdiki otopark yerinde görevine devam etmiş, 21.02.1979 yılında Gaziosmanpaşa mahallesi Savaştepe yolu üzerinde yapılmaya başlanan İl Jandarma Alay Komutanlığı binasına 21 Mart 1981 yılında Merkez Jandarma Karakolu olarak taşınmış ve halen bu binada görev yürütülmektedir.

Yaz ve kış aylarında yolların açık olması ve telefonsuz hiç bir yerleşim biriminin olmaması olaylara zamanında müdahale imkanı sağlamaktadır.

Bölge halkı Türk asıllı olup, çoğunluğu göçmendir. Anadolu'nun Türkleşmesi ile birlikte Balıkesir ili günümüze kadar Türk kalmıştır.

Halkın tamamı Türkçe konuşmaktadır. Bölgede okuma yazma oranı %90 olup, Türkiye ortalamasının üstündedir. 63 köyde İlköğretim Okulu mevcut olup taşınmalı sistemle eğitim sürdürülmektedir. Okul harici eğitim ve öğretim kurumu yoktur.

2. 2 Suç Terimi

Günümüzde çeşitli türleri ile sosyal yapıları etkileyen suç olgusu, sosyal sistemin ve bireylerin korunması için her geçen gün daha fazla çaba harcanmasını ve daha yüksek maliyeti gerektirmektedir (İçli, 2001).

Bu kısımda; suç kavramı, tarih boyunca suç, bazı suçların çeşitli kültürlerle göre incelenmesi, suçlu davranışını açıklayan teorilerden sadece sosyolojik üzerinde durulacaktır.

2.2.1 Suç Kavramı

Hukuk alanında ise suç, “isnat kabiliyetine sahip bir kişinin kusurlu iradesinin yarattığı icrai veya ihmali bir hareketin meydana getirdiği, kanunda yazılı tarife uygun, hukuka aykırı ve yaptırım olarak bir ceza uygulanmasını gerektiren eylem” olarak tanımlanmaktadır.

İçli’ye göre suç kavramı vardır, çünkü bazı faaliyetler bu şekilde tanımlanmıştır. Yani, aslında benzer faaliyetlerin bazıları toplum tarafından suç diye tanımlandığı için suçtur. Örneğin karı – koca arasındaki cinsel ilişki yasalarla uygun diye tanımlanırken, yakın zamana kadar evli olmayan insanlar arasında olunca zina olarak tanımlanıyordu. Her iki durumda da yapılan fiziksel faaliyet aynı iken, içinde cereyan ettikleri sosyal durumun farklılığından dolayı biri meşru, biri suç olabilmektedir (2001:3).

2.2.2 Tarih Boyunca Suç

Suç olgusu, insanların toplu yaşamaya başlamasından beri hep var olmuştur. Bütün insan topluluklarında bazı fiil ve hareketler toplumsal yaşam için tehlikeli olarak

görülmüş ve bu fiil ve hareketler suç olarak kabul edilmiştir. Bu bölümde tarih boyunca toplumların suça yaklaşımları üzerinde kısaca durulacaktır.

(1) Modern Toplumlar Öncesinde Suç

İlkel topluluklarda, sosyal ve kültürel hayat tam olarak farklılaşmamıştır, birey topluluğu bir cemaat olarak görmektedir ve topluluğa sıkı sıkıya bağlıdır. Ferdiyet gelişmemiştir ve en büyük suç tabuların, özellikle cinsel tabuların bozulması, yani fücür (ensest) dur. Özel mülkiyet kavramı, ilkel toplumun son aşaması olan neolitik çağda son derece kısıtlı olarak ortaya çıktığı için ve devlet diye siyasi bir gerçeklik olmadığı için mala karşı suçlar ve siyasi suçlardan bahsetmek mümkün değildi.

Mezopotamya toplumlarından Sümerler, mülkiyet hakkını kutsal kabul ederek hırsızlık suçunu düzenlediler. **Babililer** ise, bu suçu bir vatandaşın malı çalınca adi hırsızlık suçu, devlet malı çalınca devletin şahsına karşı işlenmiş bir suç olarak düzenlediler.

Mısırlılar, kendilerinden önceki hukuk sisteminde bulunmayan kalpazanlık, kamu yazılarını bozmak gibi suçları düzenlediler.

Hintliler, harplerde zehirli ok kullanmak, kendini müdafaa kabiliyetini kaybetmiş düşmana hücum ederek onu öldürmek ve mağlup devletin asker olmayan fertlerine zarar vermek gibi, modern çağlarda devletler hukukunun söz sahibi olduğu alanda ilk düzenlemeleri yapmışlardır. **İbrani hukuku** dini karakterli bir hukuktur, bu yüzden suç ve günah kategorileri iç içe geçmişti. İbraniler hayvanlarla seksi yasaklayan ve anne babaya hakareti cezalandıran düzenlemeler içermektedir.

İranlılar, Sasaniler döneminde askerlikten firar suçunu düzenleyerek bu alanda düzenleme yapan ilk hukuk sisteminin sahibi oldular.

Atina sitesinde, casusluk, elçinin vazifesini ifa kusuru, rüşvet, devlet memuruna hakaret, devlet malını çalmak, kalpazanlık ve Cumhuriyet idaresi yerine krallık idaresi kurmaya teşebbüs etme gibi suçlar vardı. Kundakçılık suçunu da ilk defa Atinalılar düzenlemişti.

Roma ceza hukuku, suçları dini suçlar, devlete karşı işlenmiş suçlar ve kamunun selameti aleyhine suçlar, hürriyet aleyhine suçlar gibi daha ayrıntılı bir tasnife tabi tutulmuştur.

İslam Hukuku, kendisinden önceki hukuk düzenlerinin suç saydığı fiilleri suç saymıştır. Roma hukukundaki devlete karşı, dine karşı, mala karşı ve genel adap aleyhine işlenmiş suçlar ayrımı vardı. Fakat Romalıların hürriyet aleyhine işlenen suçlardan saydığı yol kesme ve eşkıyalık İslam hukukunda ayrı bir kategori olarak düzenlenmiştir. İslam hukukunda önceki hukuk sistemlerinde yer almayan, ilk defa düzenlenen suçlar ise ibadeti terk etme ve kadının kocasına itaatsizlik etmesi suçlarıdır (İlbars, 2002).

(2) Modern Toplumlarda Suç

18. yüzyılı sonları 19. yüzyıl başlarında öncelikle İngiltere ve Fransa olmak üzere Avrupa kıtasında sonra da Amerika'da meydana gelen ekonomik, teknik, ticari ve sınai gelişmelerle kapitalizm doğmuş, modern topluma giden yol açılmıştır. Modern toplumlar, esas olarak Roma hukukunun suç saydığı fiilleri, dini suçları kapsam dışı bırakarak suç saymaya devam etmişlerdir. Modern toplumlarda ortaya çıkmış yeni suç türü ise, “ beyaz yaka suçları” adı verilen iş hayatında işlenen sömürücü ve hileli ekonomik suçlardır. Modern toplumlarda, bireycilik düşüncesi ön plana çıkmıştır. Bunun sonucunda modern hukuk sistemleri, bireyin bizatihi bir değer olduğu ve yönetme iktidarı bulunmayan kimselerin korunması gerektiği yolunda düzenlemeye gitmişlerdir. (İlbars, 2002).

Buraya kadar yazılanlardan anlaşılacağı gibi bazı toplumların suç saydığı davranışlar bazılarında sayılmamaktadır. Bu toplumlardan bazıları suçun kaynağı olarak toplumsal nedenleri bazıları ise insan ruhunun kötülüğünü görerek buna göre düzenlemeler yapmışlardır.

Oysa Yavuzer'e (1980) göre suç ne insan ruhundaki kötülükten kaynaklanır, ne kalıtsal ve bedensel özelliklerden ne de toplumsal nedenlerden. Ona göre suç, ancak bu nedenlerin hepsinin bir araya gelerek etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan karmaşık bir olgudur (1980:18).

2.2.3 Bazı Suçların Çeşitli Kültürlere Göre İncelenmesi

Bu bölümün amacı, çeşitli örneklerle her kültürün kendi değer yargısına göre belirli şeylere önem verdiğini ve bunların ihlali ya da bunlara tecavüz edilmesi halinde, o kültürce suç sayılan bir davranışın ortaya çıkabildiğine dikkat çekmektir. Aynı davranış her zaman ve her kültürde suç sayılmamaktadır. Erdentuğ (1987), “Suç Kavramının Kültür Farklılığı Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında bu farklılıkları şu şekilde ortaya koymuştur:

En ağır suçlardan biri olan adam öldürme Avustralya, Yeni Zelanda ve Afrika’da birçok kabile şefine verilmiş doğal bir haktır. Yine, Afrika’da zehirli oklarla yapılan avlanma esnasında bir insanın öldürülmesi suç değildir. Adam öldürme suçu, iklim kuşakları açısından da farklılık göstermektedir.

Ekvatora yakın olan ülkelerde bu suç hayli yaygın iken soğuk kuzey ülkelerinde Finlandiya hariç oldukça düşüktür. Finlandiya’da yüksek olmasının en temel sebebi ise, bu ülke halkının yüksek orandaki bıçak taşıma alışkanlığıdır.

Kuzey Avrupa’da adam öldürme yanında diğer şahsa karşı işlenen suçların oranı da düşüktür. Bunun tam aksine, İtalya, İspanya, Portekiz ve Fransa’da nispeten az görülen hırsızlık gibi mala karşı suçlar kuzeye çıktıkça artmaktadır.

Bir ailenin, kabilenin veya aşiretin üyelerine karşı başka bir ailenin, kabilenin veya aşiretin üyelerinin çeşitli sebeplerle duydukları kin dolayısıyla birbirlerinin hayatlarına son vermelerine kan davası, kan gütme ya da kan intikamı denmektedir. Daha çok ilkel toplumlarda görülen kan gütme, bedevilerde ve cahiliye devri Araplarında oldukça yaygındı. Germen ve İskandinavlarda rastlanıldığını belirten yazarlar da mevcuttur. Balkanlarda özellikle, Arnavutluk ve Karadağ’da 1950’lere kadar yaygın olan kan davası, Türkiye’de Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde yoğun olarak İç Anadolu bölgesinde ise az olarak görülmektedir.

Daha önce değinildiği gibi bu dört bölge, batı ve güneye yoğun göç veren bölgeler olduğuna göre, batı ve güneyin kültüründe kan davası gibi ilkel bir olgu olmamasına rağmen, göçmenler tüm kültürleri ile beraber kan davasını da gittikleri yerlere taşımaktadırlar.

Kültürden kültüre değişiklik gösteren bir başka suç ise kürtajdır. Britanya adaları ve Katolik ülkelerde suç olan kürtaj, Japonya’da devlet kliniğine başvurup 8 dolar ödeyen herkese yapılmaktadır. Eski sosyalist ülkelerde başka yerlerde yapılması suç iken, devlet kliniklerinde bedava yapılmaktaydı.

Birçok hukuk sistemi çok eşliliği yasaklarken, İslam hukuku bir erkeğin birden fazla kadınla, Tibet gelenekleri de özellikle toplumun alt tabakalarındaki kadınların birden fazla erkekle evli olmasını yadırgamamaktadır. İlkel toplumların bile yasakladığı fücür (ensest) eski İspartalılar ve eski İran’da dikkate alınmazdı. Bu iki kültürde yakın akraba ile evlenmek (İsparta’da sadece aynı anadan doğan kardeşler evlenemezken, İran’da bu da serbestti) çok yaygın ve kanuni bir eylemdi. Fuhuş söz konusu olduğunda, Amerika, eski Sovyetler Birliği, İskandinav ülkeleri, Macaristan gibi ülkelerin bu eylemi her zaman suç saydıkları, Türkiye, Yunanistan, Arjantin gibi ülkelerin ise; fuhuşu, genelevleri açılması ve hayat kadınlarının kaydının tutulması yolu ile kontrol etmeye çalıştıkları görülür (Erdentuğ, 1987).

Yukarıdaki örnekler çoğaltılabilir. Suçun kültürden kültüre farklılığı göçler ile kültür dışına taşınmakta, yukarıdaki kan davası örneğinde olduğu gibi, göç edilen yer, göç eden farklı kültürlerde yaygın olan suç türlerinin hepsine sahne olmaktadır.

2.2.4 Suçlu Niçin Suç İşler?

Suç literatürü incelendiğinde, tarih boyunca çeşitli disiplinlerin suçlu davranışı açıklamaya, insanların bazen çok ağır olabilecek cezalar öngöröldüğü halde neden suç işledikleri sorusuna cevap vermeye çalıştıkları görülür.

Suçlu davranışı açıklayan teoriler temelde üçe ayrılır: Biyolojik, psikolojik ve sosyolojik teoriler. Biyolojik teoriler, suçlu davranışın, bireye biyolojik ya da çevresel şartlar tarafından empoze edildiğini savunur. Bu grupta yer alan en önemli teori Garofalo’nun “doğuştan suçluluk” teorisi iken, Lombroso, Fern, Tarnowsky ve Kellor gibi kriminolog ve yazarlar da biyolojik teorilerin öncüleridir. Psikolojik teoriler alt başlığı altındaki psikojenik teoriler, sadece “hasta” ve “psikopatik” karakterdeki bireyin suç işleyeceğini öne sürerler. Öte yandan davranışçılar suçun öğrenileceğini savunur

(Seyhan, 2003). Sosyolojik teoriler ise, suçun nedeni olarak sosyal yapıyı, onun değerlerini, normlarını ve kurumlarını görürler. Bu bakış açısına göre suçlu davranış sosyal ortamın bir ürünüdür, yani hasta olan birey değil, toplumun kendisidir (İçli, 2001). Sosyolojik teoriler, beş ana başlık altında kısaca anlatılacaktır.

(1) Klasik Ekol ve Modern Versiyonları

Klasik kriminoloji ekolü, Beccaria ve Bentham'ın yayınladıkları eserlere dayanmaktadır. Günümüzde geçerli olan suça yasal yaklaşım, büyük ölçüde Beccaria ve Bentham tarafından oluşturulan teorilere ve klasik yaklaşımı temel alan yeni versiyonlarına dayanmaktadır (Seyhan, 2003). Bu teorilere aşağıda kısaca değinilecektir.

Kaçınma (deterrence) teorisi; insanların, suç işlemeye özgür iradeleri ile, suçtan elde edebilecekleri karın, yakalanmaları halinde karşılaştıkları cezadan fazla olması durumunda karar vereceklerini savunur.

Mantıklı seçim (rational choice) teorisi, faillerin suçtan bir fayda beklentilerinin olduğu üzerine kurulmuştur. Teori, aslında kaçınma teorisinin, 1980'lerde Tunnell, Cromwell ve diğerlerince modifiye edilerek kriminolojiye sokulmuş halidir. Mantıklı davranan bir saldırgan, suçtan beklediği fayda ile suça harcayacağı emeği ya da yakalanınca maruz kalacağı cezanın şiddetini yakalanma ihtimalini de göz önüne alarak karşılaştırır. Karşılaştırma sonucunda, yakalanma riskinin az olduğuna ya da yakalansa bile alacağı cezanın buna değeceğine karar verirse suçu işler (Boudon, 2003).

Rutin faaliyetler (routine activities) teorisi, başlangıçta hırsızlık suçlarını, sonraları ise daha geniş bir suç yelpazesini açıklamaya çalışmıştır. Bu teoriye göre suç ancak motive olmuş bir saldırgan, uygun bir mağdur (hedef) ve yeterli bir muhafızın (gardiyanın, gözetmenin) eksikliği bir araya gelirse ortaya çıkar (Cohen ve Felson 1979).

Hayat tarzı (lifestyle) teorisinin orijinal hali Hindelang vd. tarafından 1978 yılında ortaya atıldı. Teoriye göre kişilerin hayat tarzlarındaki, rol beklentilerindeki ve yapısal kurallara uyum derecelerindeki farklılıklar mağdur olma ihtimallerini değiştirir. Teorinin Garofalo tarafından 1987'de modifiye edilen versiyonuna, sosyal yapının

mağduriyete etkileri de dahil edildi. Buna göre, kişilerin konut piyasası yüzünden istemedikleri yerlerde yaşamaya zorlanmaları ve o yerin olumsuzluklarına katlanmak zorunda kalmaları, suça karşı koyan ya da tedbir alan bir yapıda olmaları, ferdi farklılıkları yüzünden cazip hedef olmaları da mağdur olup olmayacaklarında etkili olmaktadır (Seyhan, 2002).

(2) Fonksiyonalist Yaklaşım

Fonksiyonalist yaklaşım çerçevesindeki teoriler, esas olarak sosyolojinin kurucularından Emile Durkheim'in (1858–1917) fikirleri etrafında oluşmuştur. Durkheim'a göre suç, patolojik değil evrensel bir olgudur. Suç her yaştan, her gelir seviyesinden insanlar tarafından işlenebilmektedir, o halde suç insan tabiatının bir parçasıdır ve makul bir miktarda suç işlenmesi toplumda her şeyin yolunda gittiğinin işaretidir. Suçlu davranışın açıklanmasının temeli bireye değil topluma dayandırılmalıdır (İçli, 2001).

Fonksiyonalist yaklaşım teorisinde sosyal düzensizlik (social disorganization) teorisi önemlidir. Bu teori 1920'li ve 1930'lu yıllarda, Polonya'dan yoğun göç alan Chicago'da yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Çalışmalar esnasında, mahkemeye çıkartılmış gençlerin, şehrin hangi bölgesinden oldukları incelendiğinde, dağılımın sistematik bir kalıba uyduğu görülmüştür. Suçlu genç sayısı, şehir merkezine yaklaşıldıkça artmaktaydı. Bunun üzerine şehir, iç içe geçmiş beş çember şeklinde suç bölgelerine ayrıldı. Birinci bölge iş merkeziydi. İkinci bölge geçiş bölgesiydi. Bu bölgede göçlerle gelen kalifiye olmayan insanlar yaşıyordu. Bunlardan maddi durumu düzelen başka bir bölgeye taşınırken yerine başka bir göçmen geliyordu. Şehrin en ucuz restoranları, evleri ve tiyatroları burada idi ve akıl hastalıklarından suça kadar her türlü sapmış davranışın en yoğun görüldüğü bölge idi. Üçüncü bölgede işçiler, dördüncü bölgede orta sınıf profesyoneller ve küçük iş sahipleri oturmaktaydı. Beşinci bölge ise uydu kentler bölgesiydi. Suç oranları, içten dışa doğru gidildikçe azalmaktaydı. Bunun sebebi ise, iç çemberlerde sosyal yapının oldukça değişken ve düzensiz, dışa doğru gidildikçe daha kalıcı ve durağan olmasıydı (Akers,1999).

Çalışmanın geçerliliğini Türkiye'de test eden Dönmezer (1994), Ereğli'deki sanayileşme süreci ile başlayan şehirleşme hareketi sonucunda, şehrin sosyal düzenininin

bozulduğu 1965–1966 yıllarında suçun % 30 arttığını, sosyal dengenin tekrar kurulduğu (nüfus hareketlerinin azaldığı) 1968’de suç oranlarının azalmaya başladığını belirtmiştir.

Durkheim’in anomi (anomie) teorisine göre, bir toplumda uyumun esas kaynağı, uygun iş bölümü (division of labor) dur. Toplumda her bireyin, yasalar, din, toplumsal kurallar ve gelenekler çerçevesinde bir rolü vardır. Eğer, bireyin yapacağı işi, toplumda nasıl davranması gerektiğini, sorumluluklarını vb. düzenleyen, yani uygun iş bölümünü yapan, bu kurallar eksikse, kişi suça yönelir (Seyhan, 2002).

Merton’un gerilim (strain) teorisine göre, her toplumda kabul gören kültürel amaçlar ve bu amaçları elde edebilmek için de toplumca benimsenmiş kurumsal yollar vardır. Bireyler bu amaçları ve kurumsal yolları ya kabul ya da reddederler. Kabul ya da reddetmeye göre, beş farklı kombinasyonda bireysel uyumluluk şekli ortaya çıkar. Birinci kombinasyonda, birey hem kültürel amaçları hem de kurumsallaşmış yolları kabul eder. Bu kombinasyonun adı, uyumluluktur, suça sebep olacak bir unsur içermez. İkinci kombinasyonda birey kültürel amaçları benimser fakat kurumsallaşmış yolları benimsemez. Bu durumun adı yenilikçiliktir ve bazı suçların işlenmesine neden olur. Örneğin, bir eve sahip olmak toplumca belirlenmiş ve onay görmüş bir hedeftir ama toplum bu evin parasının çalışılarak kazanılmasını ister. Birey hedefi ev almak, yolu ise banka soymak olarak belirlerse, suç ortaya çıkacaktır. Üçüncü kombinasyonda, birey artık kültürel amaçlara uyma ümidini kaybetmiştir, ama yolları uyguluyor görünmeye devam eder. Bu davranışın adı şekilciliktir ve suça sebep olup olmadığı tartışmalıdır. Dördüncü kombinasyonda birey toplumun hem amaçları hem de bu amaçlara götüren yollar konusunda kayıtsızdır. Bu durumun adı geri çekilmedir. Metron’a (1968) göre geri çekilmiş insanlar hem amaçları hem de yolları zamanla benimsemiş, fakat tekrar tekrar başarısızlık yaşamaları üzerine geri çekilmiş davranışı tercih etmişlerdir. İçine kapanıklık, alkolik olma durumu ve uyuşturucu bağımlılığı gibi davranışlar geri çekilmenin sonucu olarak görülmektedirler. Son durumun adı ise isyandır, birey toplumun belirlediği amaç ve hedefleri tamamen reddeder.

Cohen’in statünün reddedilmesi ve suçlu alt kültür (status deprivation and delinquent subcultures), teorisi daha çok genç suçluluğu üzerinde durmaktadır. Teoriye göre, özellikle alt sınıf ailelerden gelen çocuklar, toplumun genelince kabul

görmüş bazı davranışları reddederler. Bu davranışların yerine ise, oluşturdukları arkadaş grubunda yüceltilmiş, aslında suç olan bir davranışı koyarlar. Cohen yaptığı çalışmalarda alt sınıf ebeveynlerin çocuklarının okullarında, orta sınıf çocukların statülerini rahatlıkla elde edemediklerini, bu yüzden, içinde başarılı rekabet edebilecekleri alternatif bir statü sistemi kurmak üzere çeteleştiklerini ortaya çıkardı (Cohen, 1955).

Gottfredson ve Hirschi (1990) ise, okul başarısı düşük, okula devam etmeyen çocukların yoğun olarak suç işlediklerini ortaya koydu. Bu çocuklar, orta sınıf çocuklara mahsus gördükleri okulda başarılı olmayı, lanetlenmesi gereken bir tutum olarak görmekteydiler. Geniş toplumun yerine, kendi kurdukları alternatif toplumu koyan bu gençlere göre toplumun suç saydığı bazı şeyler artık suç değildir. Toplumun suç saydığı araba çalma eylemi, okula devamsızlık etmeye karar veren dört gencin grubunda, o gün gezilecek aracın temin edilmesinden başka bir şey değildir. Grup, artık suça izin veren bir alt kültür yaratmıştır.

Cloward ve Ohlin'in ayrımsal fırsat ve suçlu alt kültürleri (differential opportunity and delinquent subcultures), her toplumda bağımsız alt kültürler vardır. Bu bağımsız alt kültürler, bazı suçlara izin verdikleri en azından cezalandırmadıkları için, bazı suçların bazı alt kültürlerle özdeşleşmesi normaldir. Suça yatkınlık alt kültürde daha yaygındır. Toplumdaki hem yasal hem de yasal olmayan fırsatlar eşit olarak dağıtılmadığı için, alt kültür altında birleşen bireyler, amaca ulaşmak için yasal olmayan yollara sapılmasını, sadece fırsatların eşitlenmesi olarak görmektedirler (Cloward ve Ohlin, 1955).

(3) Kontrol Teorileri

Kontrol teorileri, çok büyük sosyal ve politik değişimin yaşandığı 1950'ler ve 1960'lar Amerika Birleşik Devletleri'nde filizlendi."Sosyal kontrol" terimini ise ilk kez Edward Ross 1896'da kullandı. Hirschi'nin (1969) sosyal bağlılıkla ilgili fikirlerinden etkilenen kontrol teorileri, suç olgusunun, kuvvetli bir sosyal kontrole eşlik eden bireysel kontrol olmadığı sürece var olacağını savunur. Diğer tüm teoriler niye bazı bireylerin sapkın davranışlar sergilediğini araştırırken, kontrol teorileri niye herkesin

sapmadığı ile ilgilenir. Kontrol teorilerinde bir toplumda sapkınlık ve suçun olacağı peşin olarak kabul edilir(Hirschi, 1969).

Hirschi'nin sosyal bağlilik (social bonding) teorisi, kontrol teorilerinin temelidir. Bu teoriye göre bireyle toplumun ilişkisi belirli bağlar çerçevesindedir. Bireyle toplum arasındaki bağ dört şekilde olabilir: Birinci bağ şeklinde, birey toplumla münasebet halindedir, topluma bağlıdır (attachment). Toplumda münasebet içinde olduğu kişi sayısı arttıkça bireyin suça yönelmesi azalır. İkinci bağ şekli, teslimiyet ya da taahhüt (commitment)'tür. Birey toplumun normlarını ihlal edince bazılarının ve kendisinin zarar göreceğini, genelde geçtiği eğitim sürecinde öğrenir, normları kabul eder ve uygular. Üçüncü bağ katılma (involvement) şeklindedir. Bu bağ şeklinde birey, partilere katılma, aile ile vakit geçirme gibi aktiviteler ile toplumla olan ilişkisini kopartmaz. Dördüncü bağ, inanç (belief) bağıdır. Bu bağ şeklinde, birey normları sorgusuz kabul eder, normların gerekliliğine ve doğruluğuna yürekten inanır. Eğer bu bağlar eksik ya da zayıfsa, birey suça yönelir (Hirschi, 1969).

Gottfredson ve Hirschi'nin düşük oto kontrol (low-self control) teorisi, Hirschi'nin 1969'da savunduğu kontrol mekanizmalarından vazgeçmesiyle 1990'da ortaya çıktı. İki yazar, 1990'da yayınladıkları Genel Suç Teorisi'nde, sadece oto kontrolden bahsettiler. Yazarlara göre, bireylerin çeşitli şartlarda suç sayılacak davranışları işlemeden kaçınma eğilimleri farklı olduğuna göre, suçun işlenmesinin tek nedeni, bazı bireylerde oto kontrolün düşük olmasıdır (Gottfredson ve Hirschi, 1990).

(4) Etkileşimci Teoriler

Etkileşimci ekol, bireylerin içinde yaşadıkları sosyal çevreye göre davranışlarını değiştirme eğiliminde olduklarını ve insan davranışının anılan sebepten sürekli bir değişkenliği olduğunu savunur (Seyhan, 2003).

Etkileşimci teoriler içerisinde **Sutherland'ın farklılaştırıcı birliktelikler (differential associations) teorisi** önemli bir yer tutar. Bu teoriye göre suçlu davranış, diğer insanlarla ilişki ya da iletişim sonucunda öğrenilir. Öğrenmenin önemli bir kısmı, yakın çevredeki insanlarla ilişki sonucunda gerçekleşir. Öğrenme, suçlu davranışın bazen çok karmaşık olabilen teknik kısmı ile ilgili olabildiği gibi (öldürme suçunda

silah kullanma vb.), suça yönlendiren güdülerin edinilmesi konusunda da olabilir. Bu güdülerin edinilmesi, grubun suç olan bir davranışı övmesi neticesinde gerçekleşir. Yani, suçlu davranışın tanımının, bireyin içinde bulunduğu grup tarafından farklı yapılması, bireyin suça yönelmesini kolaylaştırmaktadır.

Bireyin kendisi nadiren suç icat eder, bunun yerine, sadece grupta suç işlemek için hazır olan alışkanlıklar ve fikirleri kendine uyarlar (İçli, 2001).

Akers'in sosyal öğrenme (social learning) teorisi, Sutherland'ın teorisini biraz daha geliştirmiştir. Görülen en bariz fark, Akers'in, Sutherland'ın farklılaştırıcı birliktelik teorisine, farklılaştırıcı güçlendirmeyi (differential reinforcement) eklemesidir. Akers (1999), bireyin suçlu davranışı, suç tanımı normalden farklı olan gruplar içerisinde öğrendiğine katılır. Suç sonunda elde edilen gelirin, yada verilecek cezanın ters tepmesi sonucunda da, suçlu davranışın bireyde kalıcı olarak yerleşeceğini savunur.

Etkileşimci teorilerin en önemlilerinden birisi de, **etiketleme (labeling) teorisidir**. Öncüleri Becker, Goffman gibi kriminologlardır. Bu teoriye göre sapmış davranış, toplumun bu davranışı sapmış olarak etiketlemesinden dolayı daha da sapor (Seyhan, 2003). Bu yaklaşım, eğer bazı davranışlar sapmış, bunları yapanlar da suçlu olarak etiketlenmezlerse suç da olmaz demek değildir. Etiketleme teorisyenlerine göre, suçlu davranışın tabiatı, dallanıp budaklanması sosyal tepkinin şeklinden etkilenir. Yani etiketleme teorisi esas olarak ikincil sapmayı açıklamaya çalışmıştır. Burada birincil sapma ve ikincil sapma kavramlarının açıklanması gerekir. Birincil sapma, norm ihlalinde ya da suçta başlangıçta yapılan faaliyettir. Aktör üzerinde etkisi azdır ve çabuk unutulur. İkincil sapma ise, bireyin birincil sapmasının toplum tarafından etiketlenmesi sonucunda, bireyin kendisini kavramsallaştırması, diğer etiketlenmiş bireylere yanaşması sebebiyle ortaya çıkan çok daha ağır sonuçları olan sapmadır. Kriminolojiye ikincil sapma kavramını esas olarak Edvin Lemert'in dahil ettiği kabul edilmektedir. İkincil sapma, kişinin etiketlenmeden dolayı kendi kişiliğini yeniden organize etmesi söz konusudur. Mesela, çok küçük çapta bir hırsızlık yapan çocuk bundan dolayı tutuklanıp mahkeme önüne çıkartılırsa, kendisini değersiz hisseder. Bunun sonucu olarak kendisi gibi etiketlenmiş olan diğer insanlar ile bir araya gelerek daha ciddi suçlara yönelir.

İlk ortaya çıktığı 1960'larda büyük ilgi çeken etiketleme teorisi, uygulamanın teoriyi desteklememesi üzerine 1990'lı yıllarda popülaritesini kaybetmeye başladı (Seyhan, 2003).

(5) Çatışma Teorisi

Çatışma teorisi, suçu kültürel ve sınıfsal çatışmaların bir ürünü olarak görür. Teoriye göre her toplumda, ceza hukuku hakim sınıfın çıkarlarını korumak üzere düzenlenmiştir. Bu yüzden de suçun olması kaçınılmazdır. Bireyi suç işlemeye iten nedenler ideolojik yada politiktir. Suçu önlemenin tek yolu ise, bir sınıfın hakim olduğu sosyal yapının radikal bir şekilde, tüm sınıfların eşit olduğu bir sosyal yapıya dönüştürülmesi olarak görülmektedir (Seyhan, 2002).

Teori bu yönüyle Marxist düşünceden etkilenmiştir. Marx'a göre burjuvazi toplumda hakim sınıftır, üretim araçlarının kontrolünü elinde tutar ve emeğin sahibi olan işçi sınıfını sömürür (Hırshleifer, 2003).

2. 3 Suç Üzerine Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

2.3.1 Coğrafi Profilleme

AKSOY yapmış olduğu çalışmalar neticesinde Emniyet Teşkilatında ilk defa Bursa Emniyet Müdürlüğü tarafından 1999 yılında BEMTAP-2000 (Bursa Emniyet Müdürlüğü Teknolojik Adaptasyon Projesi) ile Coğrafi Bilgi Sistemini etkin bir şekilde kullanmaya başlamıştır.

Emniyet birimlerinin suçla mücadele ederken geçmiş suç olaylarından yola çıkarak stratejiler üretmesinin yakın zamana kadar çok önemsenmeyen bir anlayış olduğunu fakat büyük şehirlerde nüfusa paralel olarak hızla artan suç oranları, suç öncesinde ve suç sonrasında yapılacak çalışmalarda polisi yeni arayışlara itmiştir (Aksoy, 2004).

Yapılan araştırmalarda suç yeri ile suçu işleyen kişinin ikameti arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu beyan etmiştir.

Oto hırsızlığı suçunu işleyen kişilerin amaçlarını dört grupta toplamıştır.

1. alıntı otoyolu parçalara ayırarak maddi kazanç elde etmek,
2. alıntı otoda şasi numarasını değiştirme, rengini değiştirme vb. bazı değişiklikler yaparak bizzat aracı kendi kullanmak,
3. Yapmayı planladığı diğer suçlarda kullanmak,
4. Zevk için veya geçici gezintilerde kullanarak işi bittiğinde aracı terk etmek.

Uyuşturucu madde satılan yerler ile okul, eğlence yerleri ve İnternet kafe adresleri arasında mantıklı mekansal bir bağ olduğunu bu yerlerin coğrafi profillemesi yapılarak emniyet birimleri tarafından denetlenmesi ve sürekli kontrol altında tutulması gerektiğini belirtmiştir.

İnsanların yoğun olarak buldukları duraklar ve şehrin ana arterleri ile bu yerler ve yakın çevresinde işlenen suçlar arasında ilişkiler olduğunu, yankesicilik ve kapkaç suçları genelde insanların yoğun olarak bulunduğu bu tür yerlerde yoğunlaştığını ifade etmiştir.

Coğrafi Profillemeyi tanımlarken birbiriyle ilişkili suç bilgilerinden faydalanılarak muhtemel sanık adresine ulaşmak için kullanılan bir araştırma yöntemi olduğu belirtmiştir. Tanımdan yola çıkarak coğrafi profillemeye için gerekli olan en önemli bilgiler Suç Veri Tabanı ile Sabıkalı Şahısların Veri Tabanı olarak söylemiştir. Coğrafi profillemeye yaparken sadece Suç Veri Tabanı ve Şahıs Veri Tabanı verilerini kullanmak yeterli değildir. Sayısal Harita ve Kent Veri Tabanı da (eğitim kurumları, sağlık kurumları, internet kafeler, resmi kuruluşlar, oteller, vb. kurumlara ait bilgiler) coğrafi profillemeye matematik hesaplamalar yaparken kullanılacak en temel bilgiler olduğunu belirtmiştir.

2001 yılında Suç Veri Tabanı ve Sayısal Haritaların birleştirilmesiyle Türkiye’de ilk defa gerçek verilerle Suç Haritaları oluşturulmaya başlandığını, suç haritaları Önleyici Polislik anlayışının gelişmesine yardımcı olduğunu ve analizler üretilmeye başlandığını belirtmiştir. Polisin faili meçhul olaylarda kullanabileceği Coğrafi Profillemeye yöntemi ile suçu işleyebilecek muhtemel şahıslara ulaşılacağı beyan edilmiştir. Bu çalışmalarını yaparken bilgisayarlara, yazılımlara ve en önemlisi eğitilmiş personele ihtiyaç vardır.

2.3.2 Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun Örneği)

YILMAZ ve GÜNAY ERGÜN yaptıkları şehir güvenliği, coğrafya ve CBS (SAMSUN ÖRNEĞİ) çalışmasında Şehirlerde Suç Artışı ve Güvenlik Sorununu, Şehirleşme, Suç ve Coğrafya arasındaki bağlantıyı incelemiş, suç araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri'nin faydasını ortaya koymuştur. Örnek il olarak Samsun'u incelemiştir.

Yapılan incelemede günümüz şehirlerinin önemli sorunlarından birisinin de şehirde suç ve şiddetin artması olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden de şehir suçları ve önlenmesine yönelik araştırmaların giderek önem kazandığını belirtmiştir.

Genel olarak suçun oluşumunda çeşitli sosyal, ekonomik ve biyolojik faktörler etkili olduğunu, şehir suçlarının ortaya çıkmasında, şehir hayatındaki kargaşa, komşuluk ilişkilerinin zayıflaması, aile, okul ve çevre gibi sosyal kontrol unsurlarının etkinliğinin azalması, şehir imkânlarından faydalanmada ve gelir dağılımındaki eşitsizlikler, madde bağımlılığı ve kötü alışkanlıklar, maddî doyuma ve tekdüzeliğe heyecan katmak gibi nedenlerin etkili olduğu belirtilmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerde hızlı şehirleşme; gecekondü, çarpık yapılaşma, işsizlik, sosyal ve kültürel değişim zorlukları gibi şehirleşme sorunlarını ortaya çıkarmış olduğunu belirtmiştir. Bu düzensiz ve plansız gelişme sonucunda haksız kazanç, rant paylaşımı ve arsa mafyası olaylarına da zemin hazırlandığını, diğer yandan, kaçak ve plansız yapılaşma ile şehir içindeki kontrol dışı ve güvenli olmayan alanların hızla arttığını belirtmiştir.

Karakaş (2004), suçun sosyal bir varlık olan insan tarafından bir mekan ve zamanda işlenmesi, suçların sosyal ve mekansal özelliklerini öne çıkardığını, suç yerinin özellikleri, suçun analizi, suçluların yakalanması ve suçun önlenmesine yönelik önemli ipuçları verdiğini belirtmiştir.

Son dönemdeki suç çalışmalarında araştırmacıların, suçludan çok mekân üzerinde yoğunlaştığını özellikle şehir içinde çok suç işlenen alanlar ve noktalara dikkat çekildiğini belirtmiştir (Taylor, 1998). Bu durumun ise mekan bilimi olan coğrafyanın suç olaylarına ilgi duymasına, yerleşim alanlarının güvenliği ve suçların

araştırılmasında coğrafi bilgi ve tekniklerden yararlanılmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Şehir yönetim ve planlanması Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) en yoğun kullanıldığı alanlardan biri olduğunu belirtmiştir. Suç haritalarında ise, suç, suç yeri, suçlu, ve mağdur ile ilgili çeşitli verilerin mekansal ilişkileri görsel olarak ortaya koyduğunu, suç haritaları suçun analizi ve potansiyel suçların önlenmesi açısından önemli katkı sağladığını belirtmiştir.

Samsun şehir nüfusundaki hızlı artışı sayısal olarak vermiş ve bunun paralelinde çeşitli şehirleşme sorunlarının yanı sıra, şehirde suç olaylarının artışı da beraberinde getirdiğini ve şehir suçlarının artış gösterdiğini tespit etmiştir.

Samsun'daki suç olaylarını irdelemiş ve işlenen suçları belirlemiştir. Şahsa karşı suçlar içerisinde en çok darp ve yaralama suçu, mala karşı işlenen suçlarda da hırsızlık suçları işlenmektedir (Yılmaz, Günay Ergün, 2004).

Bu projede üretilen haritaların, Samsun Emniyet Müdürlüğü birimlerince kullanılabilmesi ve bu haritalar ile suçun analizi, önlenmesi ve azaltılmasına yönelik alınacak kararlar ve uygulamalar açısından kolaylık sağlayacağı, ayrıca güvenlik ve suç haritalarının yorumlanmasıyla, şehrin güvenliği açısından planlama ve düzenlemeler için Samsun Büyük Şehir Belediyesi'ne öneriler sunulmasını projenin beklenen faydaları olarak tespit etmiştir.

2.3.3 Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri

KARAKAŞ çalışmasında alanın suçlar için nasıl bir faktör olabildiğini, niçin bazı alanlarda suç oranının yüksek olduğunu saptamaya çalışmış bu amaçla Elazığ kentindeki hırsızlık suçlarının genel ve suç tipine göre dağılışı haritalarını yapmıştır. Sonuçta Elazığ şehrindeki hırsızlık suç dağılışı ve yoğunluğunda şehir içi arazi kullanım özelliğine bağlı olarak farklılaşmaların olduğu tespit edilmiş, merkezi iş sahası sağlık ve sanayi fonksiyon alanlarının ön plana çıktığı görülmüştür. Bunun yanında suçların yoğunlaştığı mekanların özelliğinin ortaya çıkarılmasıyla, suçun coğrafi mekanla ilişkilendirilmesi, önlenmesi ve şehir güvenliğinin sağlanması açısından önemli katkılarda bulunacağını savunmuştur.

Çalışmanın amacı suçların şehirsal mekan içindeki dağılışı ve bu dağılışa etki eden faktörlerin neler olduğunu bulmak ve suç coğrafyası açısından bir deneme gerçekleştirmek olarak belirlemiştir.

Çalışmayı, 2000 yılında 266.495 kişilik nüfusa ve 35 adet mahalleye sahip olan Elazığ şehrinde gerçekleştirmiştir. Suçlarla ilgili il emniyet müdürlüklerinde bulunan verileri ve her ilin kendi sorumluluk alanıyla ilgili tuttuğu birtakım istatistikleri kullanmıştır. Tutulan istatistiksel veriler il, ilçe ile şehirdeki suç toplamalarını ihtiva ettiğinden genel bir yorum için uygun olmadığını ve alan analizine imkan vermediğini belirtmiştir.

Sadece suçun işlendiği yerin adres bilgisi yeterli gelmediğini bu bilgilerin yanı sıra alanla ilgili diğer verilerin de bulunmasının analizi daha verimli hale getireceğini söylemiştir.

Elazığ şehrinde hırsızlık çeşidi olarak işyeri hırsızlığı en başta gelmektedir ve onu sırasıyla ev, araç, oto içerisinden eşya hırsızlık suçları izlemektedir (Karakaş, 2004). Elazığ şehrinde hırsızlık suçlarının günlük, aylık vs durumlarını ortaya çıkarmıştır.

Elazığ şehrinde meydana gelen hırsızlık suçlarını belli başlıklar altında toplayarak incelenmiştir. Bunlar; işyeri hırsızlığı, ev hırsızlığı, araç hırsızlığı ve otodan eşya çalınması, yankesicilik, sahtecilik, tırnakçılık, hırsızlığa azmettirme ve diğer hırsızlıklardır

2.3.4 CBS Kullanılarak Trafik Kaza Kara Noktalarının Tespiti

TUNCUK ve KARAŞAHİN (Süleyman Demirel Üniversitesi, Müh. Mim. Fak. İnşaat Müh. Bölümü, Isparta) yapmış oldukları çalışmada Isparta ilindeki trafik kaza kara noktalarını incelemişler.

Ülkemizde ulusal bir problem haline gelen trafik kazalarının, doğal afetlerden daha fazla sosyal ve ekonomik kayıplara neden olduğunu, kayıpları azaltabilmek için yol güvenlik projeleri gerçekleştirildiğini, ancak bu projelere ayrılan bütçenin sınırlı olması nedeniyle bazı pratik ve ekonomik çözüm yöntemlerinin bulunması gerektiğini tespit etmişlerdir. Bu yöntemlerin en önemlisi; trafik kazalarında, tehlikeli kesimler

olarak adlandırılan Kaza Kara Noktalarının tespiti ve iyileştirilmesi olduğunu savunmuştur. Bu da takip eden şu aşamaları içermektedir: Kara noktaların belirlenmesi, her bir noktadaki problemin incelenmesi (teşhis), uygun iyileştirmelerin belirlenmesi, etkilerinin tahmin edilmesi, uygulanması ve son olarak izleme sonuçlarının değerlendirilmesini içerir.

Yazarlar bu çalışma ile trafik kazalarında ölümlü ve yaralanmalı kazaların azaltılması veya belirli bir sayının altına düşürülmesini hedeflemiştir. İlgili kuruluşlar arasında güvenlik konusundaki bilinçlendirmeyi artırmak gelecekteki güvenlik çalışmaları açısından gerekli olduğunu savunmuşlardır.

Seçilen bölge Isparta şehir merkezidir. Trafik kazalarının yoğun olduğu bölgeler ve kaza kara noktaları CBS kullanılarak tespit edilmiştir. ArcInfo 8.1 programı kullanılarak digitizer ile sayısallaştırılan Isparta ili imar haritası üzerinde, ArcView 3.2 programı ile tespit edilen kara noktalar ve kaza meyilli bölgeler tespit edilmiştir. Isparta ili Trafik Bölge Müdürlüğü'nden alınan, 1998–2002 yılları arasında meydana gelen trafik kazalarının tespit tutanakları ile veri tabanı oluşturulmuştur. Trafik kazası çarpışma diyagramları ile coğrafi kodlama referans sistemleri kullanılarak topoloji kurulmuştur. Sayısallaştırılmış Isparta ili imar paftası üzerinde tespit edilen kavşak kara noktaları trafik kaza tespit tutanakları ve kavşak fotoğraflarıyla desteklenmiştir. Analizler sonucunda kavşaklarda meydana gelen kazalar, toplam kazaların % 57.37'lük kısmını kapsamaktadır (Tuncuk, 2004). Bu nedenle, kavşak kara noktalarında incelemelere öncelik verilmiştir.

Kavşaklarda meydana gelen kaza yoğunluk haritalarına göre Kaza-Gün durumu, Yaş Durumu-Kaza Sayısı, Alkollü ve Alkollü Olmayan Sürücülerde Kazaya Karışma Oranı, Alkollü Araç Kullanımı Saat İlişkisi, Kazaya Karışan Sürücülerin Öğrenim Durumu, Kaza Sayısı-Kazaya Karışan Araç Sayısı, Kazalarda Yolun Geometrik Durumu, Yaralı Durumu-Kaza Sayısı İlişkilerinin incelendiği analizler yapılarak yorumlanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre 1998 yılı için 12, 1999 yılı için 16, 2000 yılı için 14, 2001 yılı için 13, 2002 yılı için 21 tane kara nokta tespit edilmiştir. Kara nokta sayılarında yıldan yıla artış gözlenmektedir. Tespit edilen kara noktalardaki kaza

nedenlerini bulabilmek için trafik kaza tespit tutanaklarındaki veriler ayrı ayrı incelenmelidir. Bu nedenle mevcut veri tabanına göre gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Tek tek verileri incelemektense bir bütün olarak tabakalarda sorgulamayla istenilen sonuca ulaşmak daha kolaydır. Bu nedenle aynı tip kazaların toplandığı bölgeler yoğunluk haritalarıyla kolaylıkla seçilebilmiştir. Kavşak kazaları mevcut veritabanına göre aşağıdaki şekilde yorumlanmıştır:

1. Kazaların 08.00–09.00 ve 16.00–17.00 Aralığında en çok görülmektedir.
2. Kazalara karışan sürücülerin en fazla 36–40 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.
3. Kazaya karışan sürücülerin % 6'sının kaza sırasında alkollü olduğu, alkollü araç kullananların büyük bir kısmının 18.00–19.00 saatleri arasında kazaya karıştığı görülmüştür.
4. Kavşak kazalarındaki sürücülerin % 45'i İlkokul, %25'i Yüksek Okul, %30'u ise Lise ve Ortaokul mezunlarından oluşmaktadır.
5. Kavşaklarda meydana gelen kazaların %82'si iki araçlı kazalardır. Bunların % 75'i kafa kafaya çarpışma şeklinde gerçekleşmiştir.
6. Kavşak geometrisi incelendiğinde, kavşak kazalarının %53'ünün dört kollu kavşaklarda ve % 17'sinin üç kollu kavşaklarda meydana geldiği tespit edilmiştir.
7. Tüm kazaların % 64'ü bölünmemiş yollarda, %36'sı bölünmüş yollarda meydana gelmiştir. Bu da bölünmüş yolların daha güvenli olduğunu göstermektedir.
8. Kazaların yoğunlaştığı önemli bir kesim de benzin istasyonu giriş ve çıkışlarıdır.

Kazaların, her yıl ilgili birimlerce hazırlanan istatistiksel bilgilerin hazırlanması ile azalmamaktadır. Asıl gerekli olan bu istatistiklerin güvenilirliklerinin artırılması olduğu ortaya çıkmaktadır. CBS bu bilgilerin doğru ve detaylı incelenmesinde büyük kolaylık sağlar.

2.3.5 Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar

ALİAĞAOĞLU ve ALAEDDİNOĞLU suç çeşitlerinden biri olan mala karşı suçları ve suçluları Erzurum şehrinde ele almışlardır. Çalışmada suç ve suçlular coğrafi açıdan incelenmektedir.

Bu çalışmada suç olgusu ve suçluluk durumu coğrafi açıdan ele alınıp irdelenmektedir. Çünkü suç belirli bir coğrafi mekanda meydana gelmekte; coğrafi mekanların kendine özgü özellikleri farklı suçların ortaya çıkışına neden olabilmektedir. Bir bilim dalı olan coğrafya “olaylara mekansal farklılaşma açısından bakmakta” (Özgüç, Tümertekin, 2000: 140), farklı bilim dallarının sonuçlarından yararlanmakta ve mevcut verileri kendi ilkeleri doğrultusunda analiz ederek bir senteze yani sonuca varmaktadır.

Suçla ilgili veriler farklı kaynaklardan elde edilmiştir. Bu kaynakları mahkeme kararları, cezaevleri, polis kayıtları şeklinde sıralamak mümkündür. Çalışmada mahalle nüfus verileri, DİE Erzurum Bölge Müdürlüğünden alınmıştır. Veri kaynaklarından biri de Erzurum büyük şehir belediyesidir.

Çalışma alanı olarak bir şehir yerleşmesi seçilmiştir. Şehirler çeşitli nedenlerle suç olayında çekim gücü oluşturduğunu ve büyük ölçüde göç almakla birlikte sosyal yapılarının değiştiğini belirtmiştir. Şehirlerde kolay saklanabilme imkanı mevcut olduğu gibi kişiyi tahrik eden birçok şey vardır; her taraf yiyecek ve giyecek doludur. Buna karşılık bir çok insanın bunları satın alacak gücü yoktur (Soyaslan, 1996: 102).

Bu çalışmada mala karşı işlenen suçlar ve suçluların mekansal analizi yapılmaktadır.

Mala karşı işlenen suçları kendi arasında birtakım alt gruplara ayırarak incelemiştir. Bunlar sırasıyla hırsızlık, gasp-yağma, yangın, diğer ve tasnif dışı suçlardır. Erzurum şehrinde mala karşı işlenen suçlar içinde en sık görüleni hırsızlık olayıdır. Hırsızlık olayını diğer suçlar takip etmektedir.

Mala karşı işlenen suçların Erzurum şehri yerleşme düzeni içinde dağılışına bakıldığında, suçun çeşitli fonksiyonların gelişmiş olduğu şehir merkezinden çok, şehrin kenar kısımlarını oluşturan mahallelerde artmıştır (Aliağaoğlu, Alaeddinoğlu, 2004)

Kuşkusuz suç olayından sadece şehir sakinleri sorumlu olmadığını bu nedenle şehir ve çevresini bir bütün olarak almak gerektiğini belirtmiştir. Daha açık bir anlatımla “Bulunduğu çevre içinde şehirleri yalnız olarak ele almamak gerekmektedir. Çünkü şehirler çevrelerinden ayrılmış, izole edilmiş yerleşmeler değil, yakın çevre ve hinterlandları ile sıkı kültürel ve ekonomik ilişkileri bulunan insan topluluklarının yığılma alanlarıdır” (Göney, 1984: 1).

Erzurum’da suç bölgeleri ve suçluların çıktığı alanlar şehir yerleşmesinin kısmen batı kısım hariç, kenar mahallelerinde yoğunlaştığını belirtmiştir. Şehrin merkeze yakın kenar mahalleleri sosyal süzülme sonucu oluşmuştur. Varlıklı aileler merkezi mahallelerdeki düşük donatıya sahip konutlarında ve dar gelirliler arasında yaşamaktan çok, şehirde 1960’lı yıllarda daha çok resmi kurumlar ve bunlara bağlı lojmanlarının bulunduğu, şehirden fazla uzak olmayan boş alanları yaşama alanları olarak tercih etmişler, böylece merkeze yakın varlıklı kenar mahalleler oluşmuştur.

Şehirde suç olayı bir nedene bağlı değil aksine birden çok nedene bağlı olduğunu belirtmiştir. Bunlar yoksulluk kültürü, sosyo-ekonomik süzülme, inşa edilmiş şehrsel çevre, şehir içi arazi kullanışı şeklinde sıralanabilir. Şehirde bölgesel suç alanları olduğu gibi şeritsel suç alanları (cadde suç alanları) da bulunmaktadır. Yine sağlık fonksiyon alanları (hastaneler) noktasal suç alanları olarak ortaya çıkmıştır. Gelecekte aynı suç işleme kalıbı varlığını koruyacağını belirtmiştir. Ancak içinde sağlık fonksiyon alanı bulduran Atatürk Mahallesi bu özelliği nedeniyle suç oranında artış olabilecek bir alan olduğunu tespit etmiştir.

BÖLÜM

III

VERİLERİN TASVİRİ ve ARAŞTIRMA SORULARININ CEVAPLARI

3.1 Balıkesir’de Suç

Bu çalışmada kullanılan veriler Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı bilgi havuzundan sağlanmıştır. Bilgi havuzunda bulunan her türlü bilgi savcılığa iletilmiş olan suçla ilgili olduğu ve hakkında tahkikat başlatıldığı için hepsi suç kapsamında değerlendirilmiştir. Bu havuzda meydana gelen tüm olaylar bulunmaktadır. Bunların ayrımının yapılması için veriler Microsoft Office Excel ortamına aktarılarak, bunlar içinden mala karşı işlenen suçlar haricindeki şahsa karşı işlenen ve trafik suçları çıkarılmıştır. Çevre suçları da mala karşı işlenen suçlar kapsamında değerlendirildiği için bu suç sınıfı içerisine alınmış fakat 2006 yılından itibaren bu suç mala karşı işlenen suçlar sınıfından çıkarılmıştır. Bu nedenle, bu çalışmada çevre suçları üzerinde durulmamıştır. Mala karşı işlenen suçların zaman, saat, yer, karakol ve alt suç kodlarına (kasten yangın, hırsızlık vb.) göre tasnifi yapılmıştır. Daha sonra verilerin analizinin yapılabilmesi için Excel yardımıyla özet tablo ve grafikler oluşturulmuştur. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus ise; Jandarmaya bildirilmeyen suçlar herhangi bir işlem yapılmadığından dolayı bu verilerin içerisinde gözükmediğinden değerlendirmeye alınmamıştır.

3.1.1 Asayiş Etkinliği

2004 yılında meydana gelen suçların ilçelere göre dağılımına kısaca bakıldığında en fazla suç işlenen ilçeler, Balıkesir Merkez, Edremit, Ayvalık ve Bandırma'dır. (Tablo 1, Harita 3, 4, 5).

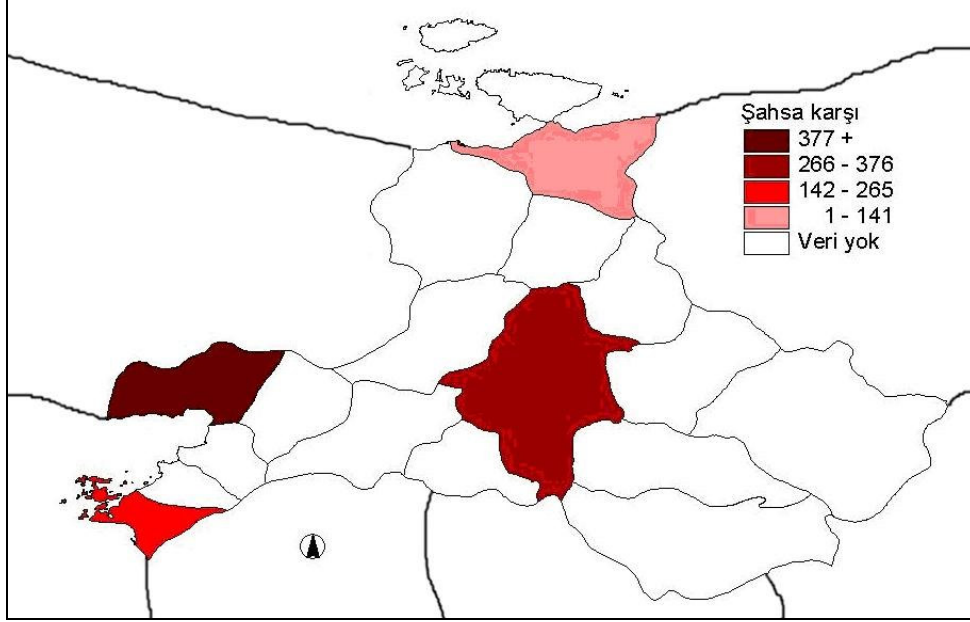
Tablo 1: 2004 Yılı İçerisinde Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.

	İL MERKEZ	EDREMİT	AYVALIK	BANDIRMA	TOPLAM
ŞAHSA KARŞI	376	377	265	141	2834
MALA KARŞI	271	190	204	286	2268
TOPLAM	647	567	469	427	5102
OLAYLARIN ORANI	13%	11%	9%	8%	

Kaynak: Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı, 2005.

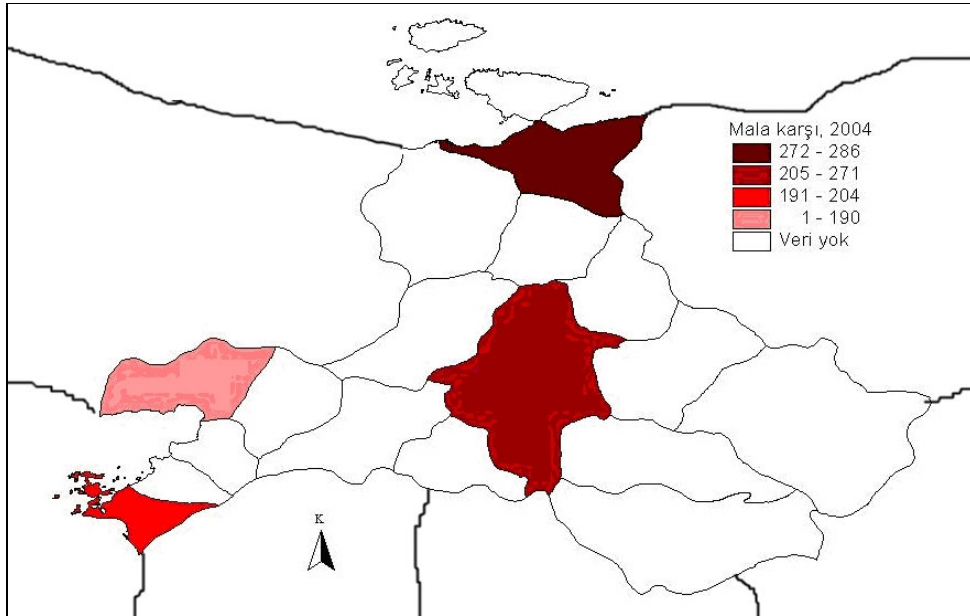
Tablo-1'den anlaşılacağı gibi 2004 yılı içinde 5102 toplam suça sahip olan Balıkesir'de, bu suçun % 13'lük dilimine karşılık gelen 647 suçun Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında ve ilk sırada yer alması dikkat çekmektedir. İl Merkez'den sonra suç yoğunluğunu göre 567 suçla Edremit 2., 469 suçla Ayvalık 3. ve 427 suçla Bandırma İlçesi 4. sırada yer almaktadır. Diğer ilçeler de bu ilçelerden sonra gelmektedir.

Harita 3: 2004 Yılı İçerisinde Şahsa Karşı Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.

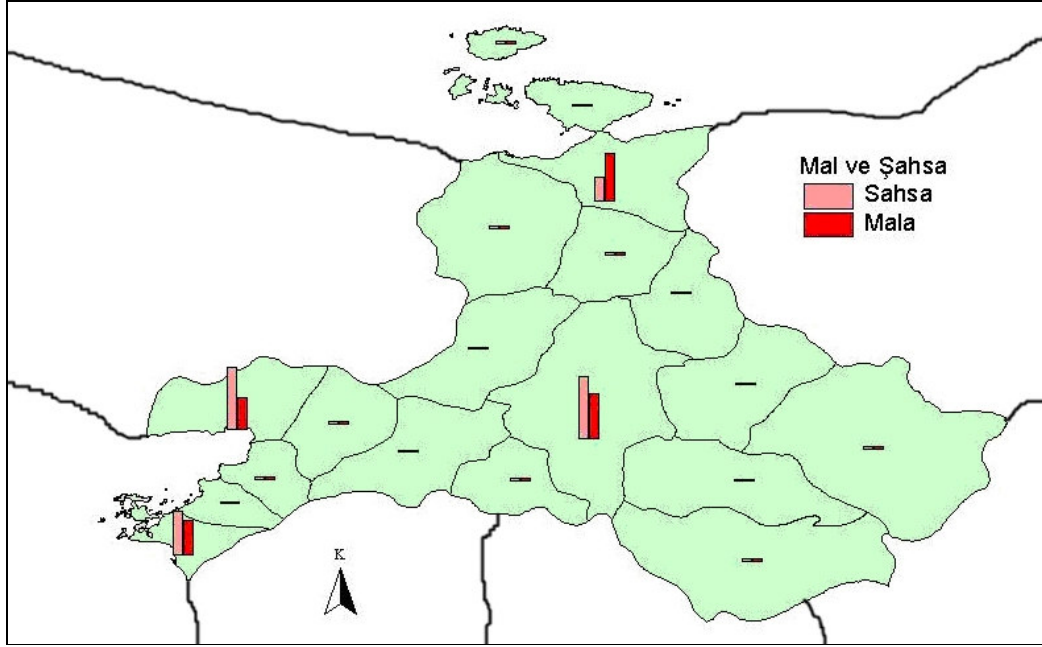
Kaynak: Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı, 2005.

Harita 4: 2004 Yılı İçerisinde Mala Karşı Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.

Kaynak: Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı, 2005.

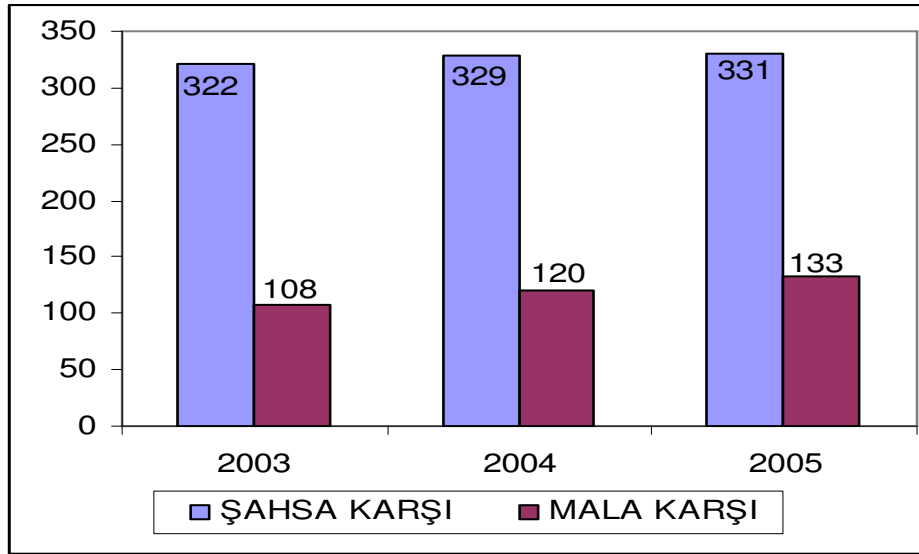
Harita 5: 2004 Yılı İçerisinde Meydana Gelen Olayların İlçelere Göre Dağılımı.

Kaynak: Balıkesir İl Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala Karşı İşlenen Suçlar: Genel olarak toplam işlenen suçlara bakmak, mala karşı işlenen suçların konumunu ortaya koymak bakımından önemlidir. Ayrıca mala karşı işlenen suçlar da bir takım alt gruplara ayrılmaktadır.

Grafik 1: Balıkesir İl Merkez Sorumluluk Alanında Meydana Gelen Olaylar (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde 2005 yılında meydana gelen olaylar incelendiğinde, 2004 yılına nazaran mala ve şahsa karşı işlenen suçlarda bir artış gözlemlenmiştir. 2005 yılında işlenen toplam olay sayısı 797'dir. 2005 yılında 331 şahsa karşı işlenen suç, 333 trafik kaza suçları ve 133 mala karşı işlenen suçlar meydana gelmiş iken mala karşı işlenen suçlar 2004 yılında 120 kez, 2003 yılında 108 kez meydana gelmiştir (Grafik 1). Suç sayısında yıllara göre bir artış vardır. Mala karşı işlenen suçlar da ise yaklaşık olarak her yıl %10'luk bir artış olmuştur.

Merkez İlçe'ye bağlı jandarma karakollarından Kampus ve Cezaevi Jandarma Karakolları hem sadece kendi güvenliğine yönelik olmasından hem de bu karakollarda mala karşı işlenen suçlar yönünden düşük bir yoğunluğa sahip olmasından dolayı mala karşı işlenen suçlarla ilgili değerlendirme yapacak seviyede veri alınamamıştır. Anılan sebeplerden dolayı bu karakolların verileri istatistiksel analizlerde kullanılmamıştır.

Mala karşı işlenen suçlar kendi arasında bir takım alt gruplara ayrılmaktadır. Bunlar hırsızlık, çevre suçları, kasten yangın, diğer suçlar ve tasnif dışı suçlardır.

Tablo 2: Balıkesir İl Merkez Jandarma Bölgesinde Başlıca İşlenen Suçlar (2005).

SUÇ ALT KODU	DURUMU	TOPLAM
HIRSIZLIK	İLK ANDA ÇÖZÜMLENEN	37
	FAİLİ MEÇHUL	4
ÇEVRE SUÇLARI	İLK ANDA ÇÖZÜMLENEN	23
MALA KARŞI İŞLENEN TASNİF DIŞI SUÇLAR	İLK ANDA ÇÖZÜMLENEN	21
	SORUŞTURMASI DEVAM EDEN	1
KASTEN YANGIN	İLK ANDA ÇÖZÜMLENEN	9
	FAİLİ OLMAYAN	1
DİĞER SUÇLAR	İLK ANDA ÇÖZÜMLENEN	36
	FAİLİ OLMAYAN	1
TOPLAM		133

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Tablo-2'den de anlaşılacağı gibi Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında en sık görülen suç mala karşı işlenen hırsızlık suçu olayıdır. 2005 yılında faili çözülen toplam 129 olayın % 29'si (37 adet) hırsızlık olayına aittir. Hırsızlık olayını sırasıyla diğer suçlar, çevre suçları, tasnif dışı suçlar ve kasten yangın suçları takip etmektedir.

Yukarıda verilen genel özelliklere karşın, mala karşı işlenen suç alt gruplarının kendi içinde de bir takım özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Buradan sonra yapılan suç analizlerinde 2003–2004–2005 yılı verileri kullanılmış olup tüm değerlendirmeler onun üzerinden yürütülecektir. Bu yılların öncesindeki veriler sağlıklı tutulmamış ve arşivleme düzgün yapılmamış olup yapılan değerlendirmelerde bizi yanlış yönlendireceği için kullanılmamıştır. İleri ki sayfalarda suç alt grupları tek tek incelenecektir. Çünkü her suçun birbirinden bağımsız kendine has özellikleri vardır.

3.1.2 Hırsızlık Suçlarının Dağılışı ve Özellikleri

2005 yılında Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk bölgesinde en yaygın olarak görülen hırsızlık olayı son üç yıl için alt gruplar halinde incelendiğinde Tablo-3'teki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo-3'e göre, 2005 yılında diğer hırsızlıkların Balıkesir şehrinde en yaygın görülen hırsızlık olayı olduğu anlaşılmaktadır. Bu suç 2005 yılı içerisinde 12 kez işlenmiştir. Bunu sırasıyla dokuz kez işlenen evden, sekiz kez işlenen resmi kurum ve kuruluşlardan ve yedi kez işlenen işyerinden hırsızlık suçları takip etmektedir. 2005 yılı içerisinde üç kez hayvan hırsızlığı suçu meydana gelmiştir. Oto hırsızlığı ve yankesicilik gibi suçlar ise en az işlenen suçlar olup sadece birer kez işlenmişlerdir.

Tablo 3: Balıkesir İl Merkez Jandarma Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçları (2003–2005).

YILI	SUÇ ALT KODU	SUÇLAR	TOPLAM
2003	HIRSIZLIK	EVDEN HIRSIZLIK	2
		İŞYERİNDEN HIRSIZLIK	5
		BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI	3
		OTODAN HIRSIZLIK	1
		DİĞER HIRSIZLIKLAR	5
TOPLAM 2003			16
2004	HIRSIZLIK	EVDEN HIRSIZLIK	1
		RESMİ KURUM VE KURUŞLARDAN HIRSIZLIK	2
		İŞYERİNDEN HIRSIZLIK	1
		BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI	4
		OTO HIRSIZLIĞI	2
		OTODAN HIRSIZLIK	2
		DİĞER HIRSIZLIKLAR	3
TOPLAM 2004			15
2005	HIRSIZLIK	EVDEN HIRSIZLIK	9
		RESMİ KURUM VE KURUŞLARDAN HIRSIZLIK	8
		İŞYERİNDEN HIRSIZLIK	7
		BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI	3
		OTO HIRSIZLIĞI	1
		YANKESİCİLİK, KAPKAÇÇILIK SURETİYLE	1
		DİĞER HIRSIZLIKLAR	12
TOPLAM 2005			41
GENEL TOPLAM			72

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Tablo 4: Balıkesir İl Merkez Jandarma Bölgesinde İşlenen Hırsızlık Suçları (2003–2005).

SUÇLAR	YILI	TOPLAM
İŞYERİNDEN HIRSIZLIK	2005	7
	2004	1
	2003	5
EVDEN HIRSIZLIK	2005	9
	2004	1
	2003	2
RESMİ KURUM VE KURUŞLARDAN HIRSIZLIK	2005	8
	2004	2
BÜYÜKBAŞ, KÜÇÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI	2005	3
	2004	4
	2003	3
OTO HIRSIZLIĞI	2005	1
	2004	2
OTODAN HIRSIZLIK	2004	2
	2003	1
DİĞER HIRSIZLIKLAR	2005	12
	2004	3
	2003	5
YANKESİCİLİK, KAPKAÇÇILIK SURETİYLE	2005	1
GENEL TOPLAM		72

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Son üç yılın verileri incelendiğinde yine diğer hırsızlıkların 20 kez işlendiği ve ilk sırayı aldığı görülmektedir. Bu suçu sırasıyla 13 kez işlenen işyerinden, 12 kez işlenen evden hırsızlık suçları takip etmektedir. Resmi kurum ve kuruluşlardan ve hayvan hırsızlığı suçları 10’ar kez işlenmiştir. Oto hırsızlığı suçu 2003 yılında hiç işlenmemiş olup diğer yıllarda toplam üç kez işlenmiştir. Otodan hırsızlık suçu ise 2005 yılında hiç işlenmemiş olup bu suç da diğer yıllarda toplam üç kez işlenmiştir. Yankesicilik suçu ise sadece bir kez 2005 yılında işlenmiştir (Tablo 4).

İşyerinden, evden ve diğer hırsızlık suçları 2003 yılından 2004 yılına geçerken azalmış fakat 2005 yılında tekrar yükselişe geçmiş ve bu suçlar en çok 2005 yılında işlenmiştir. Resmi kurum ve kuruluşlardan hırsızlık suçu 2003 yılında hiç işlenmemiştir.

Bu suç 2004 yılında iki defa işlenmiş olup bu suçta yine en fazla 2005 yılında işlenmiştir.

Büyükbaş, küçükbaş hayvan hırsızlığı yıllara göre çok bir farklılık arz etmemektedir. Yankesicilik, kapkaççılık suçu sadece 2005 yılında meydana gelmiştir.

Oto hırsızlığı 2003 yılında hiç işlenmemiştir. En fazla 2004 yılında işlenen bu suç 2005 yılında azalmıştır. Otodan hırsızlık ise 2005 yılında hiç işlenmemiş olup 2003 yılından 2004 yılına geçerken artış olmuştur.

3.1.3 Hırsızlık Suçlarının Coğrafi Dağılışı

Hırsızlık olaylarının coğrafi dağılımını anlamak için her bir İl Merkez Jandarma Komutanlığı'na bağlı jandarma karakollarına düşen hırsızlık olaylarına bakmak gereklidir.

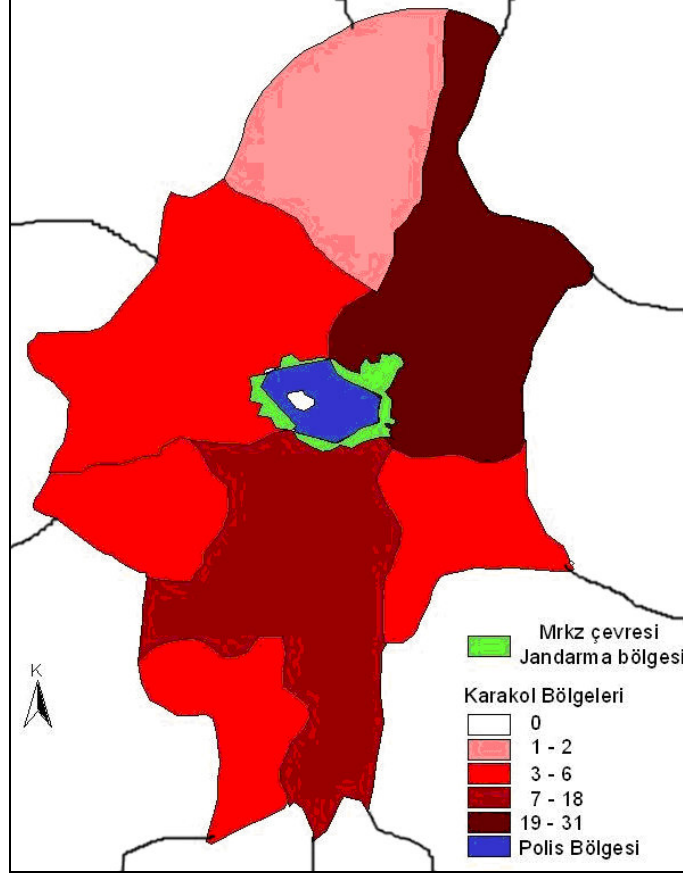
Tablo 5: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Karakollara Dağılımı (2003-2005).

KARAKOLU	2003	2004	2005	TOPLAM
YENİKÖY KARAKOLU	9	7	15	31
MERKEZ KARAKOLU	1	3	14	18
DEREKÖY KARAKOLU	1	-	5	6
OVAKÖY KARAKOLU	1	3	1	5
KÜPELER KARAKOLU	1	-	4	5
KONAKPINAR KARAKOLU	3	2	-	5
ŞAMLI KARAKOLU	-	-	2	2
KAMPÜS KARAKOLU	-	-	-	-
CEZAEVİ KARAKOLU	-	-	-	-
TOPLAM	16	15	41	72

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

2005 yılında Yeniköy karakolunda 31, Merkez karakolunda ise 18 hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Bunların dışında Dereköy karakolunda altı, Konakpınar, Küpeler ve Ovaköy karakollarında beş'er, Şamlı karakolunda ise iki kez hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Bunların dışında Cezaevi ve Kampus karakollarına akseden herhangi bir hırsızlık suçu tespit edilmemiştir (Tablo 5, Harita 6).

Harita 6:Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Karakollara Dağılımı (2003-2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Yeniköy karakolunda 2003 yılından 2004 yılına geçerken bir azalma, 2005 yılına geçerken de bir artış olmuştur. En fazla suç 2005 yılında işlenmiştir. Merkez karakolunda ise sürekli bir artış olmuş ve en fazla suç 2005 yılında işlenmiştir. 2003 ve 2004 yıllarında Dereköy ve Küpeler karakollarında çok az işlenen hırsızlık suçu 2005 yılında hızla artmıştır. Konakpınar karakolunda suç yıldan yıla azalmış ve 2005 yılında hiç hırsızlık suçu olmamıştır. Şamlı karakolunda ise bunun tersine 2003 ve 2004 yıllarında işlenmeyen hırsızlık suçu 2005 yılında artış göstermiştir. Ovaköy karakolunda 2003 ve 2005 yıllarında suç az işlenmiş fakat diğer karakolların tersine 2004 yılında suç işlenme sayısında bir artış olmuştur.

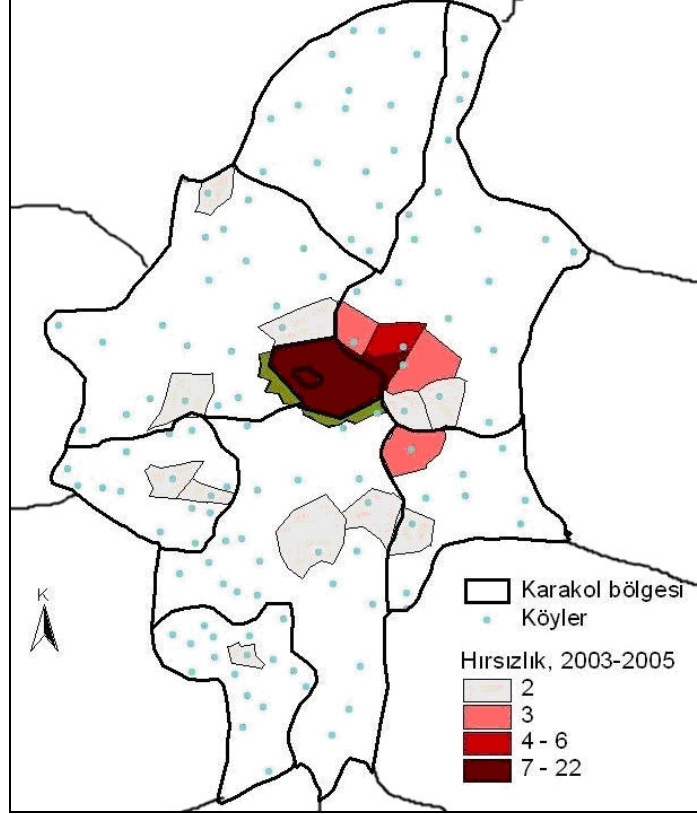
Tablo 6: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Köylere Dağılımı (2003–2005).

SUÇ ALT KODU	OLAY YERİ	TOPLAM
HIRSIZLIK	MERKEZ	22
	AYŞE BACI	6
	ÜÇPINAR	3
	OVAKÖY	3
	KÖSELER	3
	YAYLACIK	2
	BÜYÜKBOSTANCI	2
	YAKUPKÖY	2
	ÇUKURHÜSEYİN	2
	DEREKÖY	2
	PAŞAKÖY	2
	KABAKDERE	2
	KARAMAN	2
	KARAMANLAR	2
	KONAKPINAR	2
	PAMUKÇU	2
AKÇAKAYA	2	

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Hırsızlık suçlarının köylere göre dağılımına bakıldığında Balıkesir Merkez bölgesinde 22 hırsızlık suçunun meydana geldiği görülmektedir. Ayşe Bacı da ise hırsızlık suçu altı defa işlenmiştir. Üçpınar, Ovaköy ve Köseler köylerinde ise hırsızlık suçları üç defa işlenmiştir. Diğer köylerde ise (Yaylacık, Büyükbostancı, Yakupköy, Çukurhüseyin, Dereköy, Paşaköy, Kabakdere, Karaman, Karamanlar, Konakpınar, Pamukçu ve Akçakaya köylerinde) iki defa hırsızlık suçu işlenmiştir. Suçun bir kez meydana geldiği köyler tabloya dahil edilmemiştir (Tablo 6, Harita 7).

Harita 7: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Hırsızlık Suçlarının Köylere Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

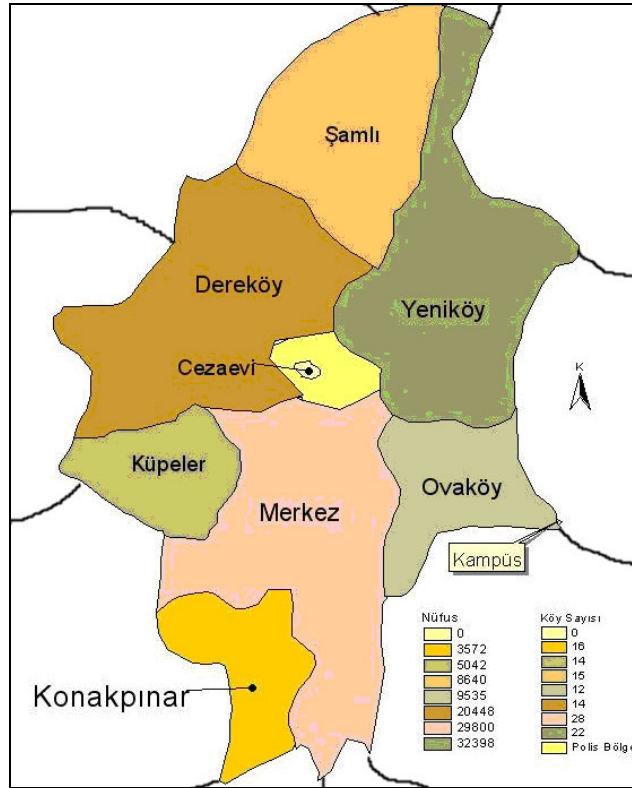
Bir karakolların sahip oldukları nüfus potansiyeli Tablo 7’de gösterilmiştir. Buna göre, en fazla nüfus Yeniköy karakolunda bulunmaktadır. Bunu sırasıyla Merkez, Dereköy, Ovaköy, Şamlı, Küpeler ve Konakpınar takip etmektedir. Sorumluluk sahasında en fazla köy Merkez karakolunda bulunmaktadır. Bu karakolun sorumluluğunda 28 köy bulunmaktadır. Yeniköy karakolunun sorumluluğunda ise 22 köy bulunmaktadır. Bu iki karakolu sırasıyla 16’ar köye sahip Dereköy ve Konakpınar, 15 köye sahip Şamlı, 14 köye sahip Küpeler ve 12 köye sahip Ovaköy takip etmektedir (Tablo 7, Harita8).

Tablo 7: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Nüfusun Karakollara Göre Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	KÖY SAYISI	TOPLAM NÜFUS
MERKEZ	28	29800
YENİKÖY	22	32398
DEREKÖY	16	20448
ŞAMLI	15	8640
KONAKPINAR	16	3572
KÜPELER	14	5042
OVAKÖY	12	9535
TOPLAM		109435

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Harita 8: Balıkesir İl Merkez Bölgesinde Nüfusun Karakollara Göre Dağılımı (2003–2005).

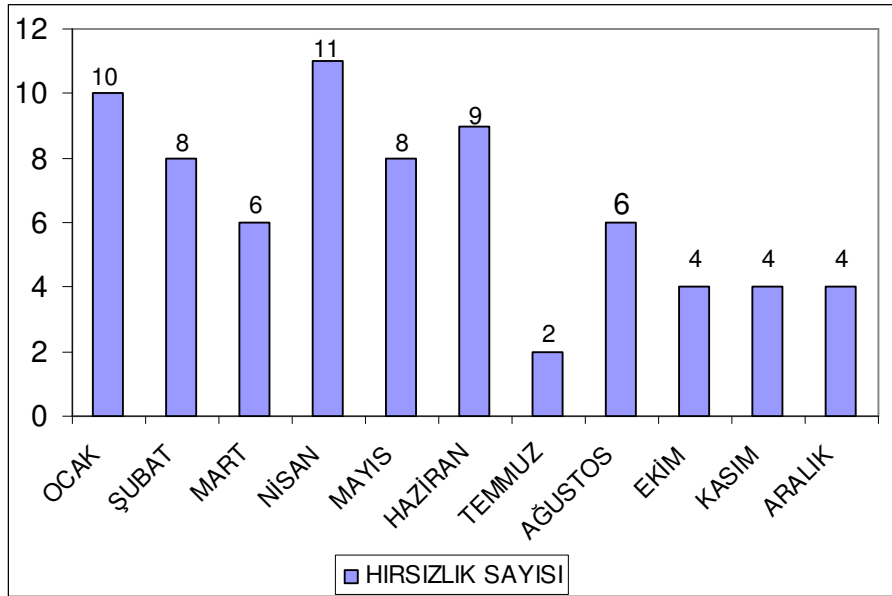

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mevsimlik ve Aylık Durumu: Hırsızlık olaylarının mevsimlik dağılışına bakıldığında; İlkbahar mevsiminde 25, Kış mevsiminde 22, Yaz mevsiminde 17 ve Sonbahar mevsiminde ise 8 defa hırsızlık suçu meydana geldiği görülmektedir.

Hırsızlık olaylarının aylık dağılışına bakıldığında; Nisan (11) ve Ocak (10) aylarında en fazla hırsızlık yapıldığı görülmektedir. Bunları Haziran ayı 9, Şubat ve Mayıs ayları 8'er, Mart ve Ağustos ayları 6'ar, Ekim, Kasım, Aralık aylarında 4'er ve Temmuz ayı iki defa meydana gelen hırsızlık suçu ile takip etmektedir. Eylül ayında ise herhangi bir hırsızlık olayı meydana gelmemiştir (Grafik 2).

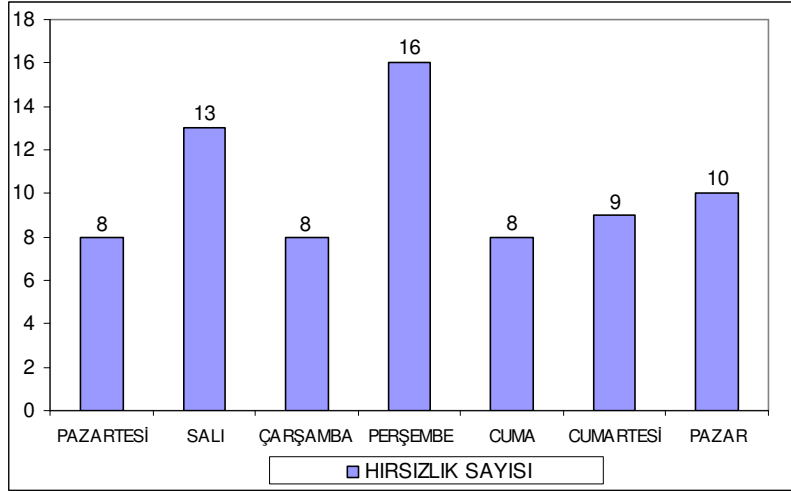
Grafik 2: Hırsızlık Suçlarının Aylık Durumları (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Günlük Durum: Hırsızlık olaylarının günlük dağılışına bakıldığında; Perşembe 16, Salı 13, Pazar 10, Cumartesi 9 defa ve diğer günlerde ise 8'er defa meydana geldiği görülmektedir (Grafik 3).

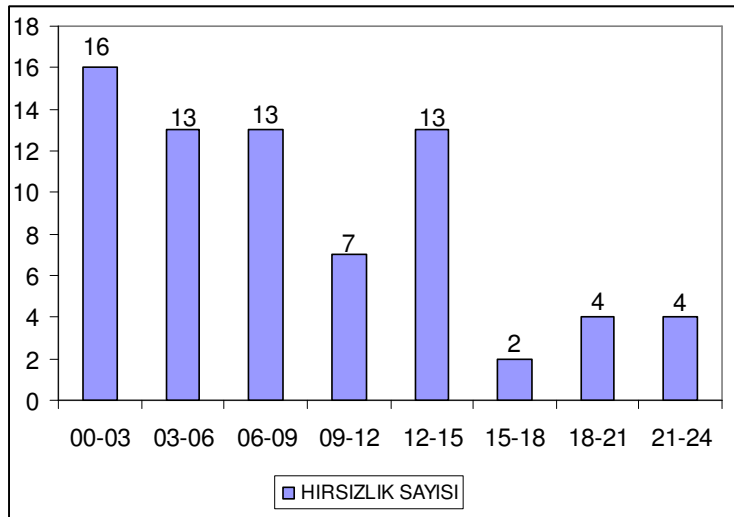
Grafik 3: Hırsızlık Suçlarının Günlük Durumları (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Saatlik Durum: Hırsızlık olaylarının saatlik durumlarına bakıldığında; en fazla 00–03 saatleri arasında hırsızlık suçu meydana gelmiştir. Bu saatler arasında 16 defa hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Bu saatlerden sonra 03–06, 06–09 ve 12–15 saatleri arasında 13'er kez hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Bu saatleri sırasıyla 7 olayın meydana geldiği 09–12 saatleri, 4'er olayın meydana geldiği 18–21 ve 21–24 saatleri ve 2 olayın meydana geldiği 15–18 saatleri takip etmektedir (Grafik 4).

Grafik 4: Hırsızlık Suçlarının Saatlik Durumları (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.4 Hırsızlık Türlerine Göre Dağılım

Suçun açıklanmasında olduğu gibi tasnifinde de belirli bir standart olmadığını farklı kriterlerin kullanıldığını (Soyaslan, 1996, 147) ve amaca göre bir sınıflandırma yapıldığını belirtmemiz gerekir (Dönmezer, 1994, 53). Buradaki amacımız hırsızlık suçlarının tasnifinden ziyade dağılım ve bu dağılımı etkileyen faktörlerin ortaya konulması ve analizi olduğundan suçun işlendiği yer ve suçların ortak özelliğine göre bir tasnif yapılmıştır. Balıkesir Merkez İlçe’de meydana gelen hırsızlık suçları işyerinden hırsızlık, evden hırsızlık, oto hırsızlığı ve otopark hırsızlık, yankesicilik ve kapkaççılık suretiyle, diğer hırsızlıklar ve büyükbaş, küçükbaş hayvan hırsızlığı başlığı altında toplanarak incelenmiştir.

3.1.4.1 İşyeri Hırsızlığı

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen işyeri hırsızlığına ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 8: İşyerinden Hırsızlık Suçlarının Mevsimlik ve Günlük Dağılımı (2003–2005).

MEVSİM	AY/GÜN	PAZAR	PERŞEMBE	ÇARŞAMBA	CUMA	CUMARTESİ	TOPLAM
İLKBAHAR	MAYIS	2	1				3
	MART				1		1
	NİSAN			1			1
KIŞ	ARALIK		1			1	2
	OCAK		2				2
SONBAHAR	KASIM	1					1
	EKİM			1			1
YAZ	HAZİRAN	1		1			2
TOPLAM		4	4	3	1	1	13

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Tablo-8’de görüldüğü gibi İlkbahar mevsiminde beş kez, Kış mevsiminde dört kez, Yaz ve Sonbahar mevsimlerinde ikişer kez işyerinden hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Toplam 13 suçun üçü Mayıs ayı içerisinde, altısı her ayda ikişer suç olmak üzere Aralık, Haziran ve Ocak ayları içerisinde, dördü her ayda birer suç olmak üzere Mart, Nisan, Ekim ve Kasım ayları içerisinde meydana gelmiştir. Bu 13 suçun dördü Pazar, üçü Perşembe, üçü Çarşamba, biri Cuma ve biri de Cumartesi günü meydana

gelmiştir. Hırsızlık olaylarının İlkbahar ve Kış mevsimlerinde diğer mevsimlere göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde hırsızlığın günlere dağılımına bakıldığında belirli bir yoğunluk görülmemektedir (Perşembe günü diğerlerinden fazla olsa da).

3.1.4.2 Ev Hırsızlığı

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen ev hırsızlığına ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 9: Evden Hırsızlık Suçlarının Mevsimlik ve Günlük Dağılımı (2003–2005).

MEVSİM	GÜN	HAZİRAN	NİSAN	OCAK	ARALIK	ŞUBAT	EKİM	TOPLAM
YAZ	PAZAR	2						2
	CUMA	1						1
	CUMARTESİ	1						1
KIŞ	SALI			2		1		3
	PAZAR				1			1
İLKBAHAR	CUMA		1					1
	PAZARTESİ		1					1
	PERŞEMBE		1					1
SONBAHAR	PAZARTESİ						1	1
TOPLAM		4	3	2	1	1	1	12

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Evden hırsızlık suçlarında ise Haziran, Nisan ve Ocak aylarında bir yoğunluk görülmektedir. Tablo-9'a göre, Yaz ve Kış mevsimlerinde dört, İlkbahar mevsiminde üç ve Sonbahar mevsiminde bir defa evden hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Toplam 12 suçun dördü Haziran ayı içerisinde, üçü Nisan ayında, ikisi Ocak ayı içerisinde ve üçü her ayda birer suç olmak üzere Aralık, Şubat ve Ekim ayları içerisinde meydana gelmiştir. Bu 12 suçun üçü Pazar, üçü Salı, ikisi Pazartesi, ikisi Cuma, biri Perşembe ve biri de Cumartesi günü meydana gelmiştir. Evlerin uzun süre boş kalması hırsızlık olaylarını artırmaktadır (Resim 1).

Resim 1: Boş Kalmaktan Dolayı Evden Hırsızlık Suçuna Maruz Kalan Ev.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.4.3 Araç Hırsızlığı ve Otodan Eşya Çalınması

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında bu tür hırsızlık olayları nadir yaşandığı için tam bir analiz yapılamamakla birlikte; meydana gelen araçtan hırsızlıkta genelde araçtan teyp vb. eşyaların çalınması daha ağırlıktadır (Resim 2).

Resim 2: Otodan Kıymetli Eşya Çalma Suçuna Maruz Kalan Otomobil.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen oto ve otodan hırsızlığa ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 10: Oto hırsızlığı ve Otodan Hırsızlık Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

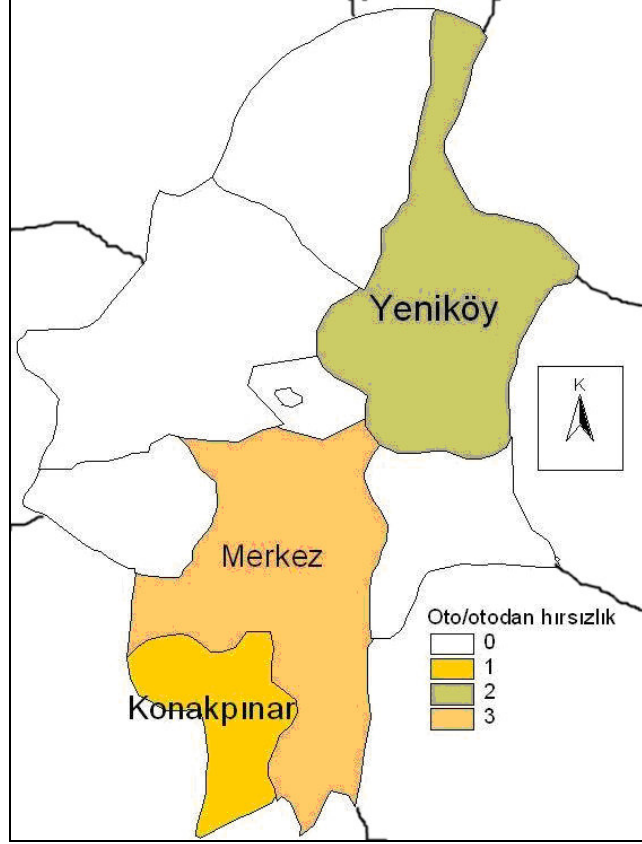
SUÇLAR	OLAY YERİ	HAFTANIN GÜNÜ	00-03	03-06	TOPLAM
OTODAN HIRSIZLIK	MERKEZ	ÇARŞAMBA	1		1
		PAZARTESİ	1		1
	KONAKPINAR	SALI		1	1
OTO HIRSIZLIĞI	AYŞE BACI	PERŞEMBE	1	1	2
	MERKEZ	CUMARTESİ	1		1
TOPLAM			4	2	6

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında ota ile ilgili toplam altı suç işlenmiştir. Bunlardan üçü otodan, üçü de oto hırsızlığı suçlarıdır. Üç otodan hırsızlık suçunun ikisi 00–03 saatleri arasında, biri 03–06 saatleri arasında meydana gelmiştir. Bu üç olayın her biri ayrı günlerde olmak üzere Pazartesi, Salı ve Çarşamba günleri meydana gelmiştir.

Toplam üç oto hırsızlığı suçunun ikisi 00–03 saatleri arasında, biri 03–06 saatleri arasında meydana gelmiştir. Bu üç olayın ikisi Perşembe, biri Cumartesi günü meydana gelmiştir. Hırsızlık olayları Sanayi bölgesinin bulunduğu Merkez ve Ayşe Bacı köyleri olmak üzere iki alanda daha fazla yoğunlaşır (Tablo 10, Harita 9).

Harita 9: Oto hırsızlığı ve Otodan Hırsızlık Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.4.4 Yankesicilik, Kapkaççılık Suretiyle Hırsızlık

Yankesicilik ve dolandırıcılık olayı kişi veya kişilerin başka bir kişiye ait para veya eşyasının bulunduğu yerden habersiz olarak alınma işlemine tekabül eder. Bu tür faaliyetler tırnakçılık, kapkaççılık, tantanacılık, söğüşçülük, muslukçuluk, pislikçilik, madaracılık, silkeleme, uçkağıtçılık, kaldırımcılık, tavcılık vb. bir çok isim ve yöntemlerle gerçekleştirilmektedir (www.izmirpolis.gov.tr).

Bu tip hırsızlığın şehrin merkez kesiminde yer alan mahallelerinde yoğunlaşmaktadır. İl Merkez Jandarma sorumluluk bölgesinde bu tip suç üç yıl içerisinde bir defa meydana gelmiştir. Bu nedenle bu tür suçlar hakkında herhangi bir analize gerek yoktur.

3.1.4.5 Diğer Hırsızlıklar

Diğer hırsızlıklar kapsamında inşaattan malzeme çalma, elektrik hırsızlığı veya yed-i emin olarak teslim edilen malzemenin çalınması gibi hırsızlık suçları yer almaktadır. Bu tip vakaların sonradan şehre katılan Merkez bölgesinde bulunan Toygar ve Ayşe Bacı köyü gibi eski kırsal alanlarda ve inşaatların fazlalığı nedeniyle yeni konut alanlarının geliştiği mahallelerde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. (Resim 3, Tablo.11). Bu suç türünde çok çeşitli suçlar olduğundan ve suçların birbirleri arasında bağlantı olmaması sağlıklı analiz yapmayı zorlaştırmaktadır.

Resim 3: Yeni İnşaat Alanında Diğer Hırsızlık Suçuna Maruz Kalan Dozer.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

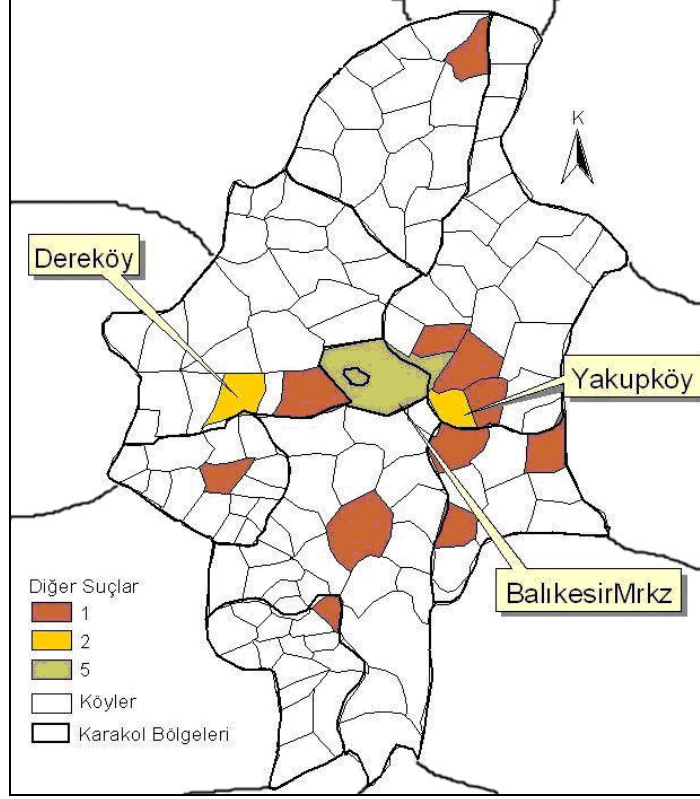
Tablo 11: Diğer Hırsızlık Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

SUÇLAR	OLAY YERİ	SAAT DİLİMİ	TOPLAM
DİĞER HIRSIZLIKLAR	MERKEZ	06-09	2
		03-06	2
		18-21	1
	YAKUPKÖY	21-24	1
		00-03	1
	DEREKÖY	06-09	1
		00-03	1
	AYŞE BACI	18-21	1
	ÇUKURHÜSEYİN	03-06	1
	ÇANDIR	18-21	1
	KARAMAN	00-03	1
	KÖSELER	12-15	1
	ALACABAYIR	12-15	1
	ORTAMANDIRA	06-09	1
	OVAKÖY	00-03	1
	PAMUKÇU	09-12	1
	PAŞAKÖY	15-18	1
TAŞKÖY	12-15	1	
TOPLAM			20

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Genel olarak Tablo-11'e bakıldığında şu genel bilgilere ulaşılmaktadır. Diğer hırsızlıklar başlığını taşıyan suçlar Merkez bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Bu bölgede beş defa diğer hırsızlık suçu oluşmuştur. Yakupköy ve Dereköy de ise ikişer defa bu suçlar işlenmiştir. Ayşe Bacı, Çukurhüseyin, Çandır, Karaman, Köseler, Alacabayır, Ortamandıra, Ovaköy, Pamukçu, Paşaköy ve Taşköy bölgelerinde ise bu suçlar birer defa meydana gelmiştir (Harita 10).

Harita 10: Diğer Hırsızlık Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.4.6 Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlığı

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen hayvan hırsızlığına ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

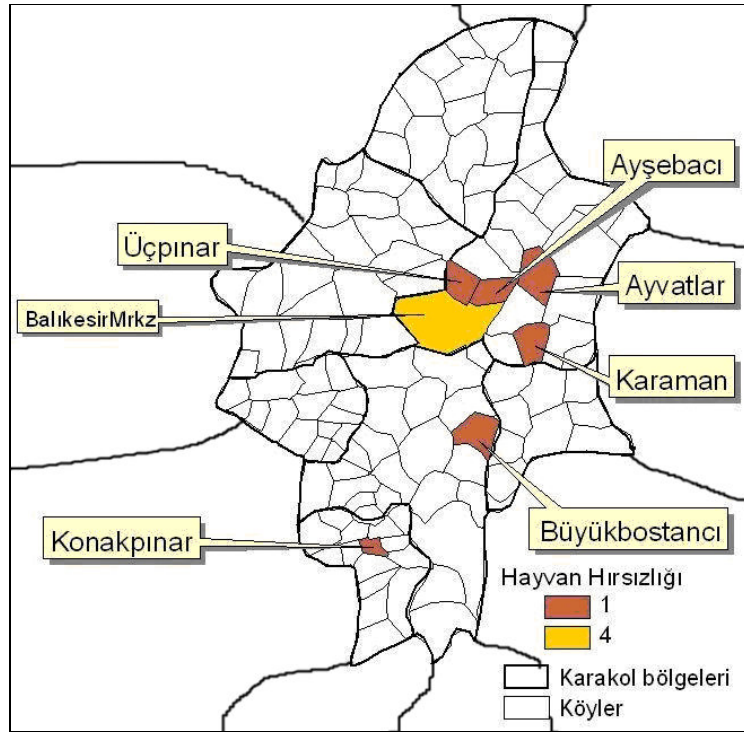
Tablo 12: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlıkları Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

OLAY YERİ	AY	03-06	06-09	15-18	00-03	09-12	12-15	TOPLAM
MERKEZ	HAZİRAN	2						2
	ŞUBAT				1			1
	NİSAN					1		1
ÜÇPİNAR	OCAK	1						1
AYVATLAR	MART	1						1
BÜYÜKBOSTANCI	MART		1					1
KARAMAN	MART						1	1
KONAKPINAR	KASIM			1				1
AYŞE BACI	OCAK		1					1
TOPLAM		4	2	1	1	1	1	10

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Tablo-12'den anlaşılaçağı gibi toplam 10 suçun üçü Mart ayı içerisinde, ikisi Haziran ayı içerisinde, ikisi Ocak ayı içerisinde ve üçü her ayda birer suç olmak üzere Kasım, Nisan ve Şubat ayları içerisinde meydana gelmiştir. Bu 10 suçun dördü 03–06, ikisi 06–09 saatleri arasında, geriye kalan dördü her saat diliminde birer suç olmak üzere 00–03, 09–12, 12–15, 15–18 saatleri arasında meydana gelmiştir (Harita 11). Merkez bölgesinde dört, Üçpınar, Ayvatlar, Karaman, Ayşe Bacı, Konakpınar ve Büyükbostancı bölgelerinde birer kez hayvan hırsızlığı suçu meydana gelmiştir. Anayollara yakın bölgeler ilk hedef haline gelmektedir (Resim 4).

Harita 11: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Hırsızlıkları Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Resim 4: Anayola Yakın Olan ve Hayvan Hırsızlığı Suçuna Maruz Kalan Ahır.

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.5 Kasten Yangın Suçlarının Dağılışı ve Özellikleri

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen kasten yangın suçlarına ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

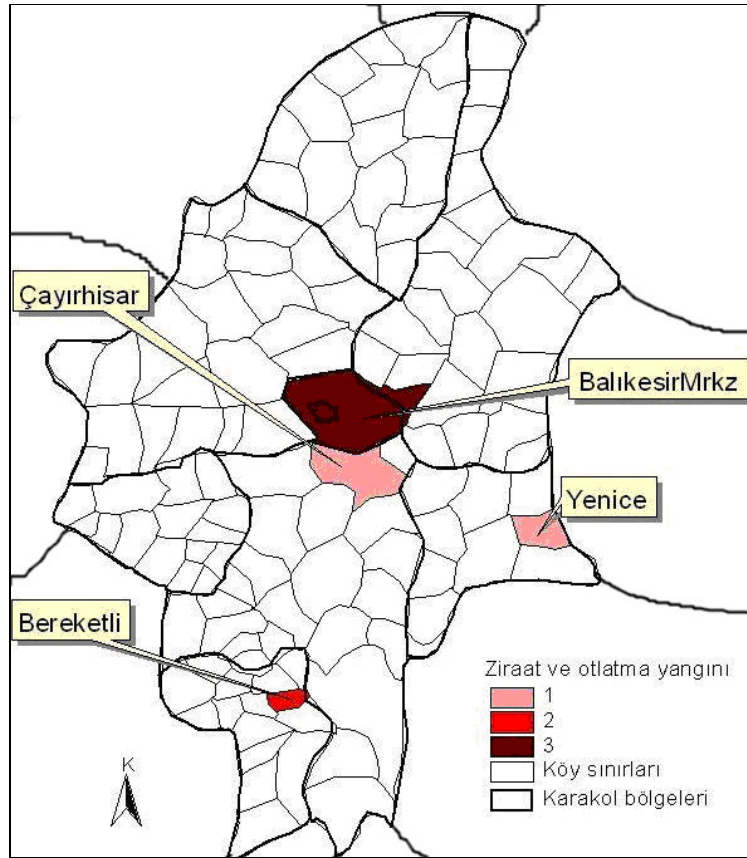
Tablo 13: Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

SUÇ ALT KODU	SUÇLAR	OLAY YERİ	TOPLAM
KASTEN YANGIN	ZİRAİ MAHSUL VEYA OTLARDA YANGIN	MERKEZ	3
		BEREKETLİ	2
		YENİCE	1
		ÇAYIRHİSAR	1
	ŞAHSA AİT BİNA, TESİS VE ARAÇLARDA YANGIN	MERKEZ	3
		KABAKDERE	1
		KARAMANLAR	1
	ORMANLARDA YANGIN	TAŞKESİĞİ	1
		KARABEYLER	1
		SELİMİYE	1
DEVLETE AİT BİNA, TESİS VE ARAÇLARDA YANGIN	ÇAYIRHİSAR	1	
GENEL TOPLAM			16

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

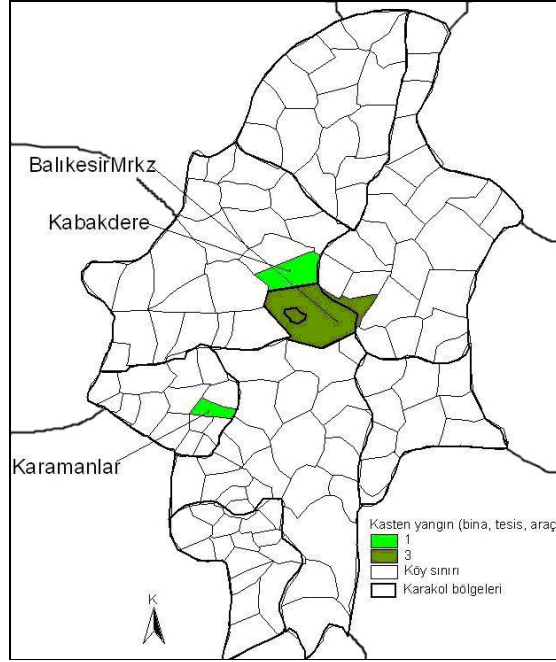
Toplam 16 suçun yedisi zirai mahsul veya otlarda, beşi şahsa ait bina, tesis ve araçlarda, üçü ormanlarda ve biri devlete ait bina, tesis ve araçlarda yangın suçudur. Merkez bölgesinde altı, Bereketli ve Çayırhisar bölgelerinde ikişer, Bereketli, Yenice, Kabakdere, Karamanlar, Taşkesiği, Karabeyler ve Selimiye bölgelerinde birer defa kasten yangın suçu meydana gelmiştir (Tablo 13, Harita 12, 13, 14).

Harita 12: Zirai Mahsul veya Otlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

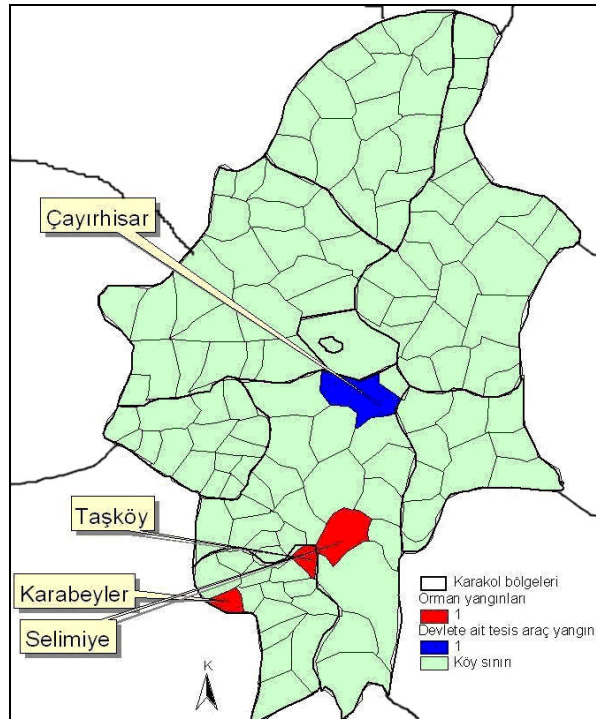
Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Harita 13: Şahsa Ait Bina, Tesis ve Araçlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Harita 14: Zirai Mahsul veya Otlarda Kasten Yangın Suçlarının Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.6 Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılışı ve Özellikleri

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen mala karşı işlenen tasnif dışı suçlara bakmadan önce ne tür suçların bu kapsama girdiği ile birkaç örnek verelim. Örneğin; devlet arazisi olan bir yeri şahsi olarak kullanırsa, şahıs hayvanlarının çalındığını beyan etmesine rağmen hayvanların sadece kaybolduğu anlaşılırsa, kaçak deri toplanırsa ve bunun gibi diğer suçların tasnifine girmeyen bütün suçlar bu kapsama girmektedir. Bu suçlara ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır. Kısacası herhangi bir tasnifi yapılamayan suçlar bu kapsama girmektedir.

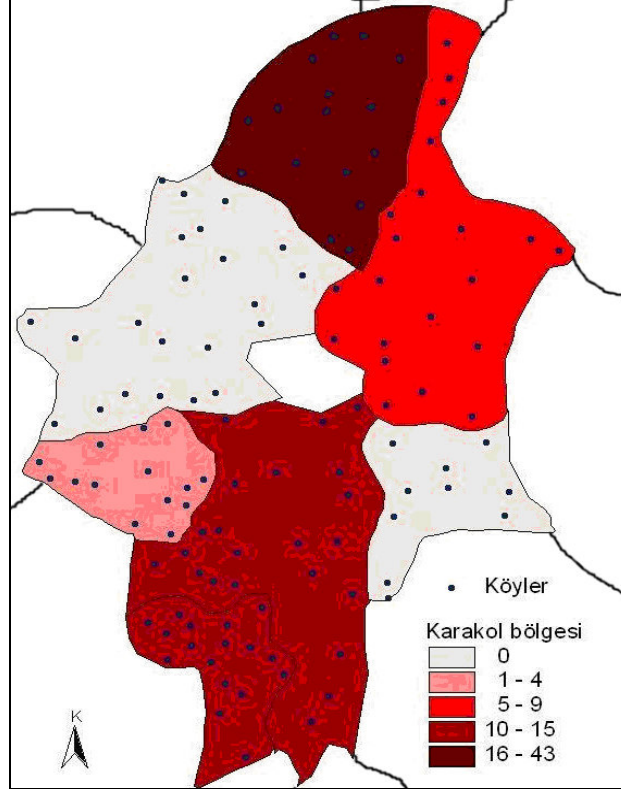
Tablo 14: Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılımı (2003–2005).

SUÇ ALT KODU	KARAKOLU	TOPLAM
MALA KARŞI İŞLENEN TASNİF DIŞI SUÇLAR	ŞAMLI KARAKOLU	43
	KONAKPINAR KARAKOLU	15
	MERKEZ KARAKOLU	14
	YENİKÖY KARAKOLU	9
	KÜPELER KARAKOLU	4
	OVAKÖY KARAKOLU	1
TOPLAM		86

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala karşı işlenen tasnif dışı suçlar incelendiğinde Şamlı karakolunda 43 olayın meydana geldiği ve en çok bu karakolda bu tür suçların işlendiği görülmektedir. Bu karakolu sırasıyla Konakpınar 15, Merkez 14, Yeniköy 9, Küpeler dört ve Ovaköy bir olayla takip etmektedir (Tablo 14, Harita 15).

Harita 15: Mala Karşı İşlenen Tasnif Dışı Suçların Dağılımı (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.1.7 Diğer Suçların Dağılışı ve Özellikleri

Balıkesir İl Merkez Jandarma sorumluluk alanında meydana gelen diğer suçlara ait veriler incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 15: Diğer Suçların Dağılımı (2003–2005).

SUÇ ALT KODU	SUÇLAR	TOPLAM
DİĞER SUÇLAR	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	25
	KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	22
	6136 SAYILI KANUNA MUHALEFET	16
	DOLANDIRICILIK	7
	TABİİ AFETLER VE ARAMA KURTARMA İLE İLGİLİ	1
GENEL TOPLAM		71

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala zarar vermek, kazaen yangın ve 6136 sayılı kanuna muhalefet suçlarının yoğun olarak işlendiği görülmektedir. Mala zarar vermek suçu 25, kazaen yangın suçu 22, 6136 S.K.M. suçu 16, dolandırıcılık suçu 7 defa ve tabii afetler ve arama kurtarma ile ilgili suçlar bir kez işlenmiştir (Tablo 15).

Tablo 16: Diğer Suçların Köylere Göre Dağılımı (2003–2005).

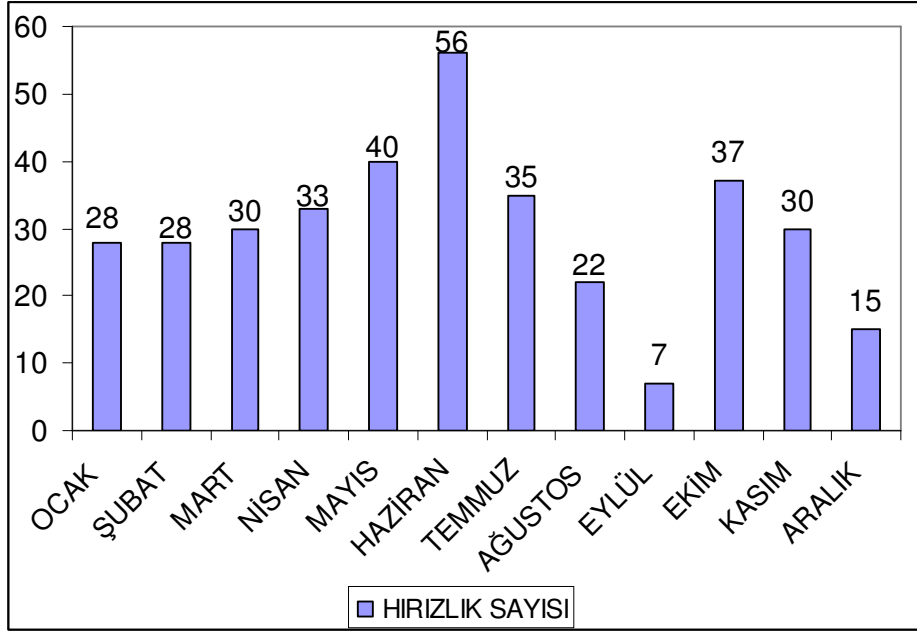
SUÇ ALT KODU	OLAY YERİ	SUÇLAR	TOPLAM
DİĞER SUÇLAR	MERKEZ	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	5
		KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	4
		6136 SAYILI KANUNA MUHALEFET	3
	ŞAMLI	DOLANDIRICILIK	3
		KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	1
	PAŞAKÖY	KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	2
		MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	1
		DOLANDIRICILIK	1
	GÖKKÖY	KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	3
	ÇANDIR	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	1
		6136 SAYILI KANUNA MUHALEFET	1
		KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	1
	SELİMİYE	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	2
	AYVATLAR	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	1
		KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	1
	KURTDERE	KAZAEN YANGIN(ARAÇ, BİNA, TESİS)	1
		6136 SAYILI KANUNA MUHALEFET	1
	KAMÇILI	DOLANDIRICILIK	1
		6136 SAYILI KANUNA MUHALEFET	1
	BOĞATEPE	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	2
ATKÖY	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	2	
ÇAKILLIK	MALA ZARAR VERMEK (NASRI IZRAR)	2	
GENEL TOPLAM			40

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.2 Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılışı ve Özellikleri

Mala karşı işlenen suçlara bir bütün olarak bakıldığında suçların aşağıdaki özellikleri taşıdığı görülmektedir.

Grafik 5: Mala Karşı İşlenen Suçların Aylık Durumları (2003–2005).

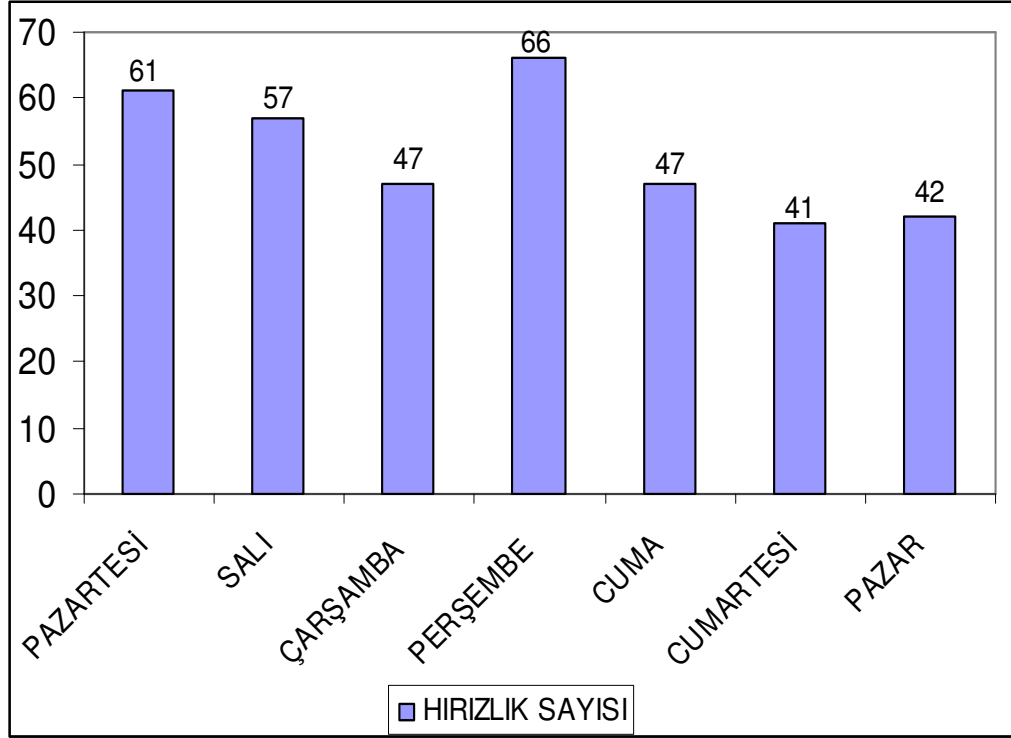

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Haziran ayında suçların en çok işlendiği ve bu ayda mala karşı toplam 56 suçun işlendiği görülmektedir. Bu ayı 40 kez mala karşı suçun işlendiği Mayıs ayı takip etmektedir. Ekim ayında 37, Temmuz ayında 35, Nisan ayında 33, Mart ve Kasım aylarında 30'ar, Ocak ve Şubat aylarında 28'er, Ağustos ayında 22, Aralık ayında 15 defa işlenmiştir. En az suç Eylül ayında olmak üzere 7 kez işlenmiştir (Grafik 5).

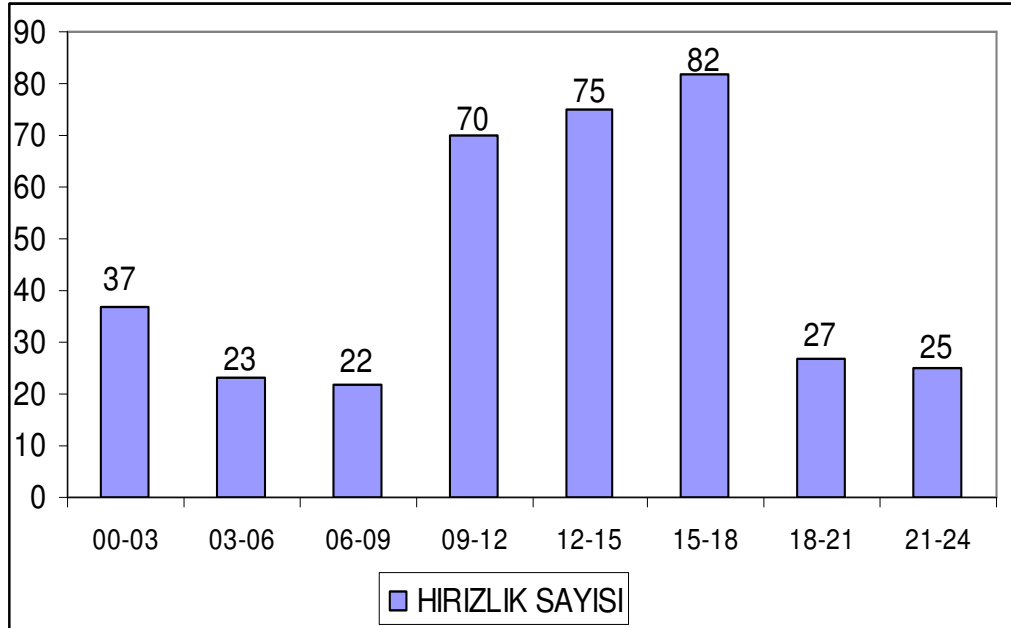
Mala karşı işlenen suçlar gün bazında incelendiğinde en az suçun hafta sonu işlendiği görülmektedir. Perşembe günü 66, Pazartesi 61, Salı 57, Çarşamba ve Cuma günleri 47'er, Pazar günü 42 ve Cumartesi günü 41 defa suç işlendiği görülmektedir (Grafik 6).

Grafik 6: Mala Karşı İşlenen Suçların Günlük Durumları (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Grafik 7: Mala Karşı İşlenen Suçların Saatlik Durumları (2003–2005).

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala karşı işlenen suçların saat 09–18 saatleri arasında yani gündüz yoğunluk oluşturduğu görülmektedir. 15–18 saatleri arasında suç oranı en üst seviyede olup bu saatler arasında 82 suç meydana gelmiştir. Bu saatleri sırasıyla 75 suçla 12–15, 70 suçla 09–12, 37 suçla 00–03, 27 suçla 18–21, 25 suçla 21–24 ve 23 suçla 03–06 saatleri arası takip etmektedir. 06–09 saatleri arasında ise suç oranı en alt seviyededir. Bu saatler arasında sadece 22 suç meydana gelmiştir (Grafik 7).

Tablo 17: Nüfusa Göre Suç Oranı (2003–2005).

KARAKOLU	TOPLAM OLAY SAYISI	TOPLAM NÜFUS	SUÇ ORANI (1/10000)
MERKEZ	64	29800	21
YENİKÖY	83	32398	25
DEREKÖY	19	20448	9
ŞAMLI	85	8640	98
KONAKPINAR	53	3572	148
KÜPELER	20	5042	39
OVAKÖY	36	9535	37
TOPLAM	360	109435	32

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Nüfusa göre suç oranına bakıldığında 148 kişi oranla Konakpınar karakolu ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla 98 suç oranıyla Şamlı, 39 suç oranıyla Küpeler, 37 suç oranıyla Ovaköy, 25 suç oranıyla Yeniköy, 21 suç oranıyla Merkez ve 9 suç oranıyla Dereköy karakolu takip etmektedir. Genel ortalamaya bakıldığında ise 10000 kişiye ortalama 32 suç düşmektedir (Tablo 17).

3.3 Mala Karşı İşlenen Suçların Karakol Bazında Özellikleri

3.3.1 Dereköy Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 18: Dereköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM
DEREKÖY KARAKOLU	KABAKDERE	OCAK	15–18	2
			06–09	1
		ŞUBAT	12–15	1
	YENİKÖY	KASIM	09–12	3
	KÖYLÜKÖYÜ	EKİM	12–15	1
			09–12	1
		KASIM	09–12	1
	ORTAMANDIRA	OCAK	06–09	1
			03–06	1
	KÖSELER	EKİM	15–18	1
			12–15	1
	DEREKÖY	ŞUBAT	06–09	1
	AYNAOĞLU	ŞUBAT	12–15	1
	KARAKAYA	KASIM	15–18	1
ÜÇPİNAR	KASIM	09–12	1	
YAYLACIK	ŞUBAT	12–15	1	
GENEL TOPLAM				19

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Kabakdere, Yeniköy ve Köylüköyü olduğu görülmektedir. Kabakdere bölgesinde dört kez, Yeniköy ve Köylüköyü bölgelerinde üçer kez, Ortamandıra ve Köseler bölgelerinde ikişer kez, Dereköy, Aynaoglu, Karakaya, Üçpınar ve Yaylacık bölgelerinde birer kez mala karşı işlenen suçlar meydana gelmiştir. Suç en çok 09–12 saatleri arasında işlenmiştir. Bu saatler arasında toplam altı kez suç işlenmiştir. 12–15 saatleri arasında beş, 15–18 saatleri arasında dört, 06–09 saatleri arasında üç ve 03–06 saatleri arasında bir defa suç

işlenmiştir. Kasım ayında altı, Ocak ayında beş, Şubat ve Ekim aylarında dörder defa suç işlenmiştir (Tablo 18).

3.3.2 Konakpınar Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Taşköy, Boğatepe, Konakpınar ve Bereketli olduğu görülmektedir. Taşköy bölgesinde 11 kez suç işlenmiş olup en fazla suç burada meydana gelmiştir. Boğatepe’de beş, Konakpınar ve Bereketli’de dörder, Merkez, Çakıllık, Çınarlıdere, Kuşkaya ve Bayat bölgelerinde üçer defa suç işlenmiştir. Suç en çok 15–18 saatleri arasında işlenmiştir. Bu saatler arasında toplam 20 kez suç işlenmiştir. 09–12 ve 12–15 saatleri arasında 10’ar, 18–21 saatleri arasında beş, 06–09 saatleri arasında dört, 03–06 saatleri arasında iki, 21–24 ve 00–03 saatleri arasında birer defa suç işlenmiştir. Mayıs ayında 12, Ekim ve Temmuz aylarında sekizer, Kasım ayında yedi, Haziran ayında dört, Nisan ve Mart aylarında üçer, Aralık, Ocak ve Eylül aylarında ikişer, Ağustos ve Şubat aylarında birer defa suç işlenmiştir (Tablo 19).

Tablo 19: Konakpınar Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM
KONAKPINAR KARAKOLU	TAŞKÖY	MAYIS	15–18	5
			12–15	2
			09–12	1
		KASIM	15–18	1
			12–15	1
	NİSAN	15–18	1	
	BOĞATEPE	KASIM	12–15	1
		MART	15–18	1
		MAYIS	09–12	1
		AĞUSTOS	03–06	1
		EYLÜL	09–12	1
	KONAKPINAR	KASIM	15–18	1
		OCAK	18–21	1
		HAZİRAN	06–09	1
		TEMMUZ	03–06	1
	BEREKETLİ	TEMMUZ	15–18	2
		ARALIK	21–24	1
		ŞUBAT	15–18	1
	MERKEZ	HAZİRAN	18–21	2
		TEMMUZ	15–18	1
	ÇAKILLIK	KASIM	09–12	1
		MAYIS	09–12	1
		HAZİRAN	09–12	1
	ÇINARLIDERE	MAYIS	12–15	1
			06–09	1
		ARALIK	12–15	1
	KUŞKAYA	MART	12–15	1
			09–12	1
		EKİM	15–18	1
	BAYAT	EKİM	09–12	1
OCAK		09–12	1	
NİSAN		15–18	1	
GENEL TOPLAM				39

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.3.3 Küpeler Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 20: Küpeler Karakolu Mala Karşı İŞlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM
KÜPELER KARAKOLU	KARAMANLAR	AĞUSTOS	00–03	1
		NİSAN	09–12	1
		HAZİRAN	00–03	1
	ÇUKURHÜSEYİN	AĞUSTOS	03–06	1
		MAYIS	18–21	1
		HAZİRAN	00–03	1
	MERKEZ	HAZİRAN	21–24	1
			09–12	1
	KOZ�REN	MART	09–12	1
		ŞUBAT	09–12	1
	YENİKÖY	KASIM	09–12	1
	AYVATLAR	EKİM	15–18	1
	ERTUĞRUL	MART	09–12	1
	KARAKAVAK	MAYIS	12–15	1
	KARAKAYA	KASIM	15–18	1
	KARAMAN	NİSAN	00–03	1
	AKARSU	KASIM	12–15	1
	BALIKLI	KASIM	12–15	1
	KÜPELER	NİSAN	15–18	1
	BAHÇEDERE	MAYIS	12–15	1
GENEL TOPLAM				20

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Bu karakolun verileri incelendiğinde mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Karamanlar, ukurh seyin, Merkez ve Koz ren olduğu görülmektedir. Karamanlar ve çukurhüseyin bölgelerinde uer, Merkez ve Koz ren bölgelerinde ikişer, Yeniköy, Ayvatlar, Ertuğrul, Karakavak, Karakaya, Karaman, Akarsu, Balıklı, Küpeler ve Bahedere bölgelerinde birer defa suç işlenmiştir. 09–12 saatleri arasında altı, 12–15 ve 00–03 saatleri arasında dörder, 15–18 saatleri arasında

üç, 18–21, 21–24 ve 03–06 saatleri arasında birer defa suç işlenmiştir. Kasım ve Haziran aylarında dörder, Nisan ve Mayıs aylarında üçer, Ağustos ve Mart aylarında ikişer, Şubat ve Ekim aylarında birer defa suç işlenmiştir (Tablo 20).

3.3.4 Merkez Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Merkez, Gökköy, Üçpınar, Selimiye, Ortamandıra, Akçakaya ve Çayırhisar olduğu görülmektedir. Merkez ve Gökköy bölgelerinde beşer, Üçpınar, Selimiye, Ortamandıra, Akçakaya ve Çayırhisar bölgelerinde dörder, Pamukçu ve Büyükbostancı bölgelerinde üçer kez suç işlenmiştir. 12–15 saatleri arasında yedi, 18–21 saatleri arasında altı, 15–18 saatleri arasında altı, 09–12 saatleri arasında beş, 03–06 saatleri arasında dört, 06–09 saatleri arasında dört, 21–24 saatleri arasında iki ve 00–03 saatleri arasında iki defa suç işlenmiştir. Mart ayında altı, Nisan ayında beş, Aralık ve Mayıs aylarında dörder, Ekim, Ağustos ve Temmuz aylarında üçer, Ocak, Eylül, Haziran ve Kasım aylarında ikişer defa suç işlenmiştir. Ayrıca bu listeye tüm köyler yazılmamıştır. Yazılmayan köylerin asayiş yönünden çok bir sorun arz etmemektedir. Bu köylerde üç yıl boyunca sadece bir olay meydana gelmiştir (Tablo 21).

Tablo 21: Merkez Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM	
MERKEZ KARAKOLU	MERKEZ	MAYIS	18–21	1	
			03–06	1	
		ARALIK	03–06	1	
		NİSAN	15–18	1	
	GÖKKÖY	GÖKKÖY	AĞUSTOS	12–15	1
			ARALIK	18–21	1
			NİSAN	06–09	1
			HAZİRAN	06–09	1
			TEMMUZ	12–15	1
	ÜÇPINAR	ÜÇPINAR	EKİM	03–06	1
			KASIM	09–12	2
			AĞUSTOS	21–24	1
	SELİMİYE	SELİMİYE	EYLÜL	18–21	1
			EKİM	15–18	1
			OCAK	09–12	1
			HAZİRAN	06–09	1
	ORTAMANDIRA	ORTAMANDIRA	TEMMUZ	15–18	1
			MART	12–15	1
			EYLÜL	00–03	1
			EKİM	09–12	1
	AKÇAKAYA	AKÇAKAYA	ARALIK	18–21	1
				12–15	1
			MART	12–15	1
			NİSAN	12–15	1
	ÇAYIRHİSAR	ÇAYIRHİSAR	MART	15–18	1
				12–15	1
			TEMMUZ	18–21	1
			MAYIS	15–18	1
	PAMUKÇU	PAMUKÇU	NİSAN	21–24	1
				15–18	1
			AĞUSTOS	09–12	1
	BÜYÜKBOSTANCI	BÜYÜKBOSTANCI	MAYIS	18–21	1
			OCAK	03–06	1
			MART	06–09	1
	GENEL TOPLAM				36

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.3.5 Ovaköy Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 22: Ovaköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM	
OVAKÖY KARAKOLU	PAŞAKÖY	AĞUSTOS	15–18	3	
			06–09	1	
		ARALIK	18–21	1	
			15–18	1	
		HAZİRAN	15–18	1	
		TEMMUZ	12–15	1	
	OCAK	15–18	1		
	OVAKÖY	MART	15–18	2	
			12–15	1	
		KASIM	21–24	1	
		OCAK	09–12	1	
		NİSAN	12–15	1	
		AĞUSTOS	00–03	1	
	MERKEZ	NİSAN	15–18	1	
			00–03	1	
			12–15	1	
		MAYIS	06–09	1	
		MART	15–18	1	
		OCAK	21–24	1	
	ÇANDIR	ŞUBAT	21–24	1	
			06–09	1	
		AĞUSTOS	18–21	1	
	ATKÖY	TEMMUZ	00–03	1	
		OCAK	21–24	1	
	KÖSELER	EKİM	12–15	2	
	GENEL TOPLAM				36

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Paşaköy, Ovaköy ve Merkez olduğu görülmektedir. Paşaköy bölgesinde dokuz, Ovaköy bölgesinde yedi, Merkez bölgesinde altı, Çandır bölgesinde üç, Atköy bölgesinde iki ve Köşeler bölgesinde bir defa suç işlenmiştir. 15–18 saatleri arasında 11, 12–15 saatleri arasında dokuz, 09–12 ve 21–24 saatleri arasında dörder, 00–03 ve 06–09 saatleri arasında üçer, 18–21 saatleri arasında iki defa suç işlenmiştir. Ağustos ayında altı, Kasım ve Nisan aylarında beşer, Ocak ve Mart aylarında dörder, Temmuz ayında üç, Aralık, Haziran, Şubat ve Ekim aylarında ikişer ve Mayıs ayında birer defa suç işlenmiştir (Tablo 22).

3.3.6 Şamlı Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Hisaralan, Şamlı, Armutalan ve Kurtdere olduğu görülmektedir. Hisaralan bölgesinde 21, Şamlı bölgesinde 13, Armutalan ve Kurtdere bölgelerinde dokuz, Boğazköy bölgesinde yedi ve Düzoba bölgesinde beş defa suç işlenmiştir. 09–12 saatleri arasında 29, 12–15 saatleri arasında 19, 15–18 saatleri arasında 15, 00–03 saatleri arasında sekiz, 21–24 saatleri arasında altı, 18–21 saatleri arasında dört, 03–06 ve 06–09 saatleri arasında ikişer defa suç işlenmiştir. Haziran ayında 32, Mayıs ayında 15, Temmuz ayında 10, Ekim ayında sekiz, Şubat ayında yedi, Ağustos ve Ocak aylarında dörder, Nisan ayında üç, Mart ve Eylül aylarında birer defa suç işlenmiştir. Ayrıca bu listeye tüm köyler yazılmamıştır. Yazılmayan köylerin asayiş yönünden çok bir sorun arz etmemektedir (Tablo 23).

Tablo 23: Şanlı Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM
ŞANLI KARAKOLU	HİSARALAN	HAZİRAN	12–15	7
			09–12	6
			15–18	2
		OCAK	15–18	2
			00–03	2
			EKİM	15–18
	ŞUBAT	15–18	1	
	ŞANLI	TEMMUZ	09–12	3
			15–18	2
			12–15	2
		MAYIS	09–12	3
		EKİM	09–12	1
		HAZİRAN	09–12	1
		AĞUSTOS	15–18	1
	ARMUTALAN	MAYIS	21–24	4
			12–15	1
			15–18	1
		EKİM	12–15	1
			09–12	1
	HAZİRAN	12–15	1	
	KURTDERE	ŞUBAT	09–12	6
		EKİM	09–12	1
		MAYIS	00–03	1
		AĞUSTOS	21–24	1
	BOĞAZKÖY	HAZİRAN	18–21	4
			15–18	2
		EYLÜL	09–12	1
DÜZOBA	HAZİRAN	09–12	5	
GENEL TOPLAM				64

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.3.7 Yeniköy Karakolu

Bu karakolun verileri incelendiğinde mala karşı işlenen suçlar bakımından en yoğun olan bölgelerin Merkez, Ayşe Bacı ve Köseler olduğu görülmektedir. Merkez bölgesinde 42, Ayşe Bacı ve Köseler bölgelerinde sekizer, Üçpınar bölgesinde yedi defa suç işlenmiştir. 15–18 ve 00–03 saatleri arasında 17'er, 03–06 saatleri arasında 12, 12–15 saatleri arasında 10, 09–12 saatleri arasında dokuz, 21–24 saatleri arasında sekiz, 18–21 saatleri arasında altı ve 06–09 saatleri arasında dört defa suç işlenmiştir. Mart ayında 12, Haziran, Şubat ve Nisan aylarında 11'er, Temmuz ve Ocak aylarında dokuzar, Aralık ayında altı, Mayıs ve Ekim aylarında dörder, Ağustos ve Kasım aylarında üçer defa suç işlenmiştir. Ayrıca bu listeye tüm köyler yazılmamıştır. Yazılmayan köyler asayiş yönünden bu bölgelere göre daha az önem arz etmemektedir. Bu köylerde üç yıl boyunca sadece bir veya iki olay meydana gelmiştir (Tablo 24).

Tablo 24: Yeniköy Karakolu Mala Karşı İşlenen Suçların Genel Dağılımı (2003–2005).

KARAKOLU	OLAY YERİ	AY	SAAT DİLİMİ	TOPLAM	
YENİKÖY KARAKOLU	MERKEZ	HAZİRAN	03-06	5	
			21-24	3	
			00-03	1	
			09-12	1	
			18-21	1	
		TEMMUZ	15-18	2	
			00-03	2	
			12-15	2	
			21-24	1	
			09-12	1	
		MAYIS	18-21	1	
			06-09	2	
			15-18	1	
		NİSAN	09-12	1	
			00-03	2	
			06-09	1	
		AĞUSTOS	09-12	1	
			21-24	1	
			00-03	1	
		MART	15-18	1	
			00-03	2	
		EKİM	18-21	2	
		ŞUBAT	15-18	1	
			00-03	1	
		OCAK	09-12	1	
			00-03	1	
		ARALIK	03-06	1	
		KASIM	00-03	1	
		AYŞE BACI	OCAK	00-03	2
				18-21	1
	06-09			1	
	12-15			1	
	MART		15-18	1	
ŞUBAT	03-06	1			
	03-06	1			
KÖSELER	ARALIK	12-15	3		
	OCAK	12-15	1		
	ŞUBAT	15-18	1		
	MART	03-06	1		
	NİSAN	12-15	1		
EKİM	00-03	1			
GENEL TOPLAM				58	

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

3.4 Mala Karşı İşlenen Suçların Suçlu Bazında Özellikleri

Mala karşı işlenen suçların suçlu bazında incelemesine bakıldığında aşağıdaki bilgilere ulaşılmaktadır.

Tablo 25: Mala Karşı İşlenen Suçların Suçlu Göre Dağılımı (2003–2005).

D.YILI / D.YERİ	BALIKESİR	BALIKESİR MERKEZ	EDREMIT	DELİKLİTAŞ	SUSURLUK	SOMA	TOPLAM
1984	11						11
1970		1	2		1		4
1980	1	4					5
1971	3					1	4
1979	1	1	1		1		4
1976	1	1					2
1974	2						2
1969	2			2			4
1966	2	3					5
1965				1			1
1959		1				1	2
TOPLAM	23	11	3	3	2	2	46

Kaynak: Balıkesir İl Merkez Jandarma Komutanlığı, 2005.

Tablo-25’den de anlaşılacağı gibi doğum yılı 1984 olanlar daha fazla suç işlemişlerdir. 1984 doğumlular 11, 1970 doğumlular dört, 1980 doğumlular beş, 1971 doğumlular dört, 1979 doğumlular dört, 1976 doğumlular iki, 1974 doğumlular iki, 1969 doğumlular dört, 1966 doğumlular beş, 1965 doğumlular bir ve 1959 doğumlular iki defa suç işlemişlerdir. Bu suçları işleyen kişilerin büyük bir çoğunluğu Balıkesirlidir. Balıkesirli olup köylerde oturanlar 23, Balıkesirli olup merkezde oturanlar 11, Edremit ve Deliklitaş doğumlu olanlar üçer, Susurluk ve Soma doğumlu olanlar ikişer defa suç işlemişlerdir. Tablo’da tüm doğum tarihleri liste uzun olacağından dolayı alınmamıştır. Alınmayan doğum tarihleri iki veya daha az suç işleyenler olup değişik illerde doğmuştur.

BÖLÜM

IV

VERİLERİN ANALİZİ ve HİPOTEZ TESTİ

Hipotez 1: 2005 yılında toplam 5102 suça sahip olan Balıkesir’de, bu suçun % 13’lük dilimine karşılık gelen 647 suçun Balıkesir Merkez ilçesinde ve ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu veriler çalışmanın başında savunulan, “Balıkesir Merkez İlçe’sinin suç yönünden en yoğun ilçe olduğu” hipotezini doğrulamaktadır. Merkez İlçe’si Edremit, Ayvalık ve Bandırma gibi tatil bölgelerini bile geride bırakmıştır. Bu veri ilçenin araştırma için seçilmesine neden olan faktörlerin başında gelmektedir.

Hipotez 2: Suç işleme yaşı olarak 1984 doğumlu olanlar dikkat çekmektedir. Bunun sebebi askerlik dönüşü iş bulamayan kişiler suç işlemiş olabilirler. Bu yaş grubundan sonra en fazla suçu 1980 doğumlular işlemişlerdir. Bu veriler çalışmanın başında savunulan, “suçu en fazla 15–25 yaş arasındaki kişiler işlediği” hipotezini desteklemektedir.

Hipotez 3: Hırsızlık olaylarının mevsimlik dağılışı, ilkbahar ve kış mevsiminde bir artış, diğer mevsimlerde ise azalış dikkati çekmektedir. Özellikle Nisan ayında yükselen suç eğilimi sonraki aylarda azalmaya başlamakta ve Ocak ayında tekrar artış göstermektedir. Hırsızlık suçu en az sonbaharda, en çok ilkbaharda işlenmektedir. Yıl içinde aylar veya mevsimler bazında da değişimler yer almakta ve ilkbahar-kış sezonunda en yüksek seviyeye yükselmektedir. Çalışmanın başında hırsızlık suçlarının en yoğun Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında işlendiği savunulmuştur. Fakat

elimizdeki veriler hırsızlık suçunun en fazla Nisan ayı içerisinde işlendiğini göstermektedir. Nisan ayından sonra ise en fazla Ocak ayı içerisinde suç işlenmiştir. Bu veriler çalışmanın başında savunulan, “hırsızlık suçları en yoğun Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında işlendiği” hipotezini desteklememektedir. Bunun sebebi de bu sezonda palto, pardösü gibi giysilerin yoğun olarak kullanılması çalınan eşyaların kolayca gizlenmesini kolaylaştırdığından dolayı suçlar yazın değil de ilkbahar ve kış aylarında arttığı şeklinde değerlendirilmektedir.

Ev hırsızlığı, kışın sömestre, yazın ise yıllık izin tatili nedeniyle artmakta olduğundan, yaz ve kış dönemi diğer dönemlere göre daha fazla yoğunluk arz etmektedir. Gerek kış ve gerekse de yaz dönemlerinde evlerin uzun süre boş kalması hırsızlık olaylarını artırmaktadır. Her ne kadar aile büyüklüğü, çalışan kişi sayısı vb faktörler seyahatlere çıkışı etkiliyorsa da kışın Ocak ayı ile yazın Haziran ayında okulların tatil olmasıyla birlikte seyahatlerin fazlalaşması vakaların artışında önemli bir etken olarak görülmektedir.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan hırsızlığı, kışın kurban bayramına yakın zamanlarda, yazın ve ilkbaharda ise Mart ve Haziran aylarında başıboş hayvanların olması nedeniyle artmakta olduğundan, yaz ve kış dönemi diğer dönemlere göre daha fazla yoğunluk arz etmektedir. Gerek kış ve gerekse de yaz dönemlerinde hayvan sahiplerinin güvensiz koşullarda hayvan barındırmaları hırsızlık olaylarını artırmaktadır. Bilhassa kışa nazaran yazın hayvanların otlamaya çıkması ve hayvan sahiplerinin hayvanlarını başıboş bırakması, bu hayvanları hırsızlar için ilk hedef haline getirmektedir. Buna paralel olarak da Mart ve Haziran ayında meydana gelen büyükbaş ve küçükbaş hayvan hırsızlığı sayısı diğer aylara göre daha fazladır.

Hipotez 4: Suçun düşük olduğu karakolların az nüfuslu oluşu, komşuluk bağlarını kuvvetlendirici bir etkiye sahip olmaktadır. Nitekim Konakpınar karakolu 3572 kişilik nüfusa sahipken bu değer Yeniköy karakolunda 32398'e çıkmaktadır. Nüfusun az olan karakolların göç almaması sosyal bağı daha da kuvvetlendirmektedir. Bu yüzden bu bölgelerde suç daha az işlenmektedir. Bu veriler çalışmanın başında savunduğu, “nüfusu çok olan bölgelerde suç oranı arttığı” hipotezini desteklemektedir.

Hipotez 5: Hırsızlıklar günler bazında suç tipleri itibariyle farklılıklar göstermekte ise de toplam suç miktarları açısından hafta içindeki yoğunluğun hafta sonunda azaldığı dikkati çeker. Perşembe ve Salı günleri ise hırsızlık suçunun en fazla işlendiği günlerdir. Hırsızlıklar saatler bazında değerlendirildiğinde her ne kadar mevsim ve aylara göre havanın kararması farklılaşsa da gündüz saatlerindeki düşük yoğunluğun, gece arttığını belirtebiliriz. Hırsızlık suçu en fazla 00–03 saatlerinde işlenmektedir. 03–06 saatleri de hırsızlık açısından yoğun geçmiştir. Ayrıca çalışmaya ara verilmesi ve iş çıkışı nedeniyle öğle 12-15 saatleri arasında suç yoğunlaşmaktadır. Bu analiz sonuçlarına göre çalışmanın başında söylenen, “hırsızlık suçları hafta sonları ve geceleyin daha yoğun bir şekilde işlenmektedir.” hipotezinin bir bölümünün desteklenmediği görülmektedir. Hırsızlık suçları geceleyin yoğun olarak işlenmektedir. Fakat çalışmanın başında belirtildiği gibi suçlar hafta sonları değil, hafta içi Salı ve Perşembe günleri daha yoğun olarak işlenmektedir. Salı günü ilin en büyük pazarı kurulmaktadır bu da ili hem vatandaş için hem de suçlular için cazibe merkezi haline getirmektedir.

Mala karşı işlenen suçlarda 15–18 saatleri arasında suç oranı en üst seviyede, 06–09 saatleri arasında ise suç oranı en alt seviyededir. Bunun sebebi ise kolluk kuvvetinin olaya müdahale etmesi ile çıkan suçların yoğun olarak işlenmesidir. Örneğin gecekondü kanununa muhalefet suçu çevre timlerinin kendi çabaları sonucunda ortaya çıkardıkları suçtur. Bu suçun da gece takibi yapılmadığı için gündüz saatlerinde işlenen suçlara dahil olmaktadır.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan hırsızlığı 03–06 saatleri arasında yoğun olarak işlenmektedir. Bu saatlerde genelde şahısların uykusu derin olmakta ve hırsızların sesini duyamamaktadırlar.

Araç hırsızlığında Merkez ve Konakpınar bölgelerinde yoğunluk artmaktadır. Gerçekleştirilen araç hırsızlığı sayısında hafta içi ve hafta sonu arasında büyük farklar bulunmaktadır. Hafta içi günlerde iş yorgunluğu ve işe gitme amacıyla erken saatte kalkabilmek için akşamları erken yatma zorunluluğu seyahatlerin yoğunluğunu düşürmektedir. Bu durum hırsızlık için gecenin büyük bir bölümünü uygun hale getirdiğinden hafta içi günlerinde olay sayısı artmaktadır. Hafta sonu günlerinde ise hafta içinin aksine hem seyahatlerin artması hem de yatma saatinin gecikmesi hırsızlık

olaylarını azaltmaktadır. Yukarıdaki nedenlerden dolayı otodan hırsızlık olayları 00–03 saatleri arasında artış göstermektedir.

Hipotez 6: Karakolların verileri bakıldığında her birinin sorumluluk alanında suçların değişik özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Bazı bölgesinde suçlar Haziran ayında yoğunlaşırken bazılarında suçlar Ocak ayında yoğunlaşmaktadır. Suç işleme saatleri de değişiklik göstermektedir. Bu veriler çalışmanın başında savunulan, “her karakol bölgesinin kendine has özellikleri olduğu ve bu yüzden alınacak tedbirin zamanı karakoldan karakola fark edeceği” hipotezini desteklemektedir.

Hipotez 7: Bu suçları işleyen kişilerin büyük bir çoğunluğu Balıkesirlidir. Bu da çalışmanın başında savunulan, “suçu daha çok Balıkesirliler işlemektedir.” hipotezini desteklemektedir.

Hipotez 8: Her bir karakolun verilerine bakıldığında şehrin merkezine yakın olan jandarma sorumluluk bölgelerinde yoğunluk dikkat çekmektedir. Bunun aksine, çevre karakollarda ise yoğunluğun düştüğü ve Balıkesir Üniversite Çağış kampüsündeki karakolda ise tamamen ortadan kalktığı dikkati çekmektedir. Sonuçlar “İlçe merkezine yakın olan karakollarda suç daha fazla işlenmektedir.” hipotezini desteklemektedir. Suçların merkeze yakın karakollarda diğer karakollara göre daha fazla yoğunlukta olmasının sebebi olarak;

1. İş ve ticaret sahasının merkezi kesimde veya ona yakın yerlerde yer alması,
2. Gelişmekte olan ülke şehirlerinin genel karakteristiği ölçüsünde merkez çevresindeki alanlarda nüfusun diğer alanlara göre daha yoğun olması,
3. Öte yandan köylere göre sosyo–ekonomik gücü yüksek nüfusun buralarda ikamet etmesi,
4. Bu kesimlerdeki konut sayısı ve katlarının fazlalığı gibi nedenler sayılabilir.

2005 yılında Yeniköy karakolunda (31), Merkez karakolunda ise (18) hırsızlık olayı meydana gelmiş olup, bu karakollar en fazla “hırsızlık suçu” vakasının görüldüğü yerlerdir. Dereköy, Konakpınar, Küpeler, Ovaköy ve Şamlı karakollarına akseden hırsızlık olayları Yeniköy ile Merkez karakollarına göre oldukça azdır. Bunların dışında

Cezaevi ve Kampus karakollarına akseden herhangi bir hırsızlık suçu tespit edilmemiştir.

Bu karakollardan Yeniköy ve Merkez karakollarının nüfus yoğunluğunun çok fazla olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kadar yoğun nüfuslu alanlarda hırsızlık suçunun fazla olması normal algılanabilir. İki karakol dışındaki diğer karakollar daha küçük yerleşimlerin (köylerin) içindedir ki buralardaki hırsızlık olaylarının az olduğu gözlemlenmiştir.

Yukarıdaki sebeplerden merkez çevresinde yer alan mahallelerde suç oranları artarken, daha kenarda bulunan köylerde suç oranı düşmektedir. Planlı ve plansız gelişen kenar mahallelerde işyeri, konut sayısının, nüfus miktarının artması ve ekonomik yapıdaki değişim nedeniyle oranlar artmaktadır.

Çıkan sonuçlara göre, bu çalışma kapsamındaki 8 hipotezden altısı desteklenirken ikisi (hipotez üç ve beş) desteklenmemiştir. Bu sonuçlara göre, mala karşı işlenen toplam suçların ve suçluların mekansal dağılışı ortaya konulabilir. Mala karşı işlenen suçların Balıkesir şehri yerleşme düzeni içinde dağılışına bakıldığında, suçun çeşitli fonksiyonların gelişmiş olduğu şehir merkezinden uzak olan yerlerden çok, şehrin merkezine yakın kısımlarını oluşturan bölgelerde arttığı görülmektedir. Bu durumda şu sonuca ulaşabiliriz; suç çok fonksiyonlu ve varlıklı ailelerin yaşama alanı olan şehir merkezinde veya merkezine yakın olan yerlerde işlenmekte, çevreye doğru düzenli olarak azalmaktadır.

Toygar, Paşaalanı vb. mahalleler diğerlerine göre nüfus, konut ve ekonomik yapılarının fazlalığı sebebiyle hırsızlık için fazla hedef teşkil eden alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehrin merkezi kesimine yakın yerlerde bulunmayan köylerde Konakpınar vb. suç oranı toplam hırsızlık suçunun % 3 iken merkeze yakın yerlerde bulunan Toygar, Paşaalanı, Yenisanayi vb. mahallelerde adından da anlaşılacağı gibi küçük sanayi alanını bünyesinde barındırdığından oran yaklaşık % 45'e çıkmaktadır.

Ev hırsızlığında, nüfus ve ev sayısının fazlalığı nedeniyle merkez ve çevresinde yer alan mahallelerde olay sayısı artarken, çevreye doğru gelindiğinde sayıda bir azalma görülmektedir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan hırsızlığında, nüfus ve ev sayısının fazlalığı nedeniyle merkez ve çevresinde yer alan mahallelerde olay sayısı artarken,

çevreye doğru gelindiğinde sayıda bir azalma görülmektedir. Balıkesir’de suç merkeze yakın mahallelerde daha çok işlenmektedir. Bu da çalışmanın “ilçe merkezine yakın olan karakollarda suç oranı daha fazladır.” hipotezini desteklemektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç:

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin şehirlerinin büyümesi daha çok kırsal kesimden şehirlere yapılan göç yoluyla olmaktadır. Buna bağlı olarak şehir çevrelerinde gecekondulaşma alanları belirmektedir. Balıkesir şehir yerleşim alanının kuzeydoğu ve doğusunda bulunan kenar mahalleler (Toygaz, Paşaalanı vs.) bu alanlara örnek teşkil etmektedir. Ekonomik olarak kentleşmemiş dolayısıyla bu alanda yaşayan nüfusun şehirdeki ilk ve ciddi sorunu işsizlik ve geçim sıkıntısı olmaktadır. Ekonomik sıkıntı başlamakta, ekonomik sıkıntı da sosyal gerilim ve çözülmeye neden olarak sosyal olarak da şehirleşmemiş bir nüfusu ortaya çıkarmakta, sonuçta suç oranında artış meydana gelmektedir.

Dış kuşakta yer alan diğer mahallelerin büyük bir çoğunluğu daha önceleri köy statüsünde olup sonradan şehirle birleştiğinden ve dolayısıyla nüfus artışına paralel komşuluk ilişkileri de zayıfladığından dolayı suç oranları bu bölgelerde en üst seviyelerdedir. Suç sayısı merkeze yakın mahallelerde artarken, çevreye doğru azalma göstermektedir.

Ayrıca suç dağılışında arazi kullanımının önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Nitekim şehirlerde fonksiyonel yapıya bağlı olarak farklı arazi kullanımları gerçekleşmekte ve bu alanlar kamu ve özel sektörler tarafından kullanılmaktadır. Bu durum suçların dağılımını direkt etkilemekte bazı alanlarda artışlara bazı kesimlerde ise azalmalara sebebiyet vermektedir. Mesela üniversitenin ve orman mesire alanının varlığı nedeniyle BAÜ Çağış Kampus bölgesinde suç sayısı azalırken, sanayinin (oto, mobilya) yoğunlaştığı Paşaalanı ve Sanayi mahallesinde suç sayısı artmaktadır.

Suçlar yaz ve kış mevsiminde diğer mevsimlere nazaran daha fazla yoğunlaşma göstermektedir. Kış aylarında işyeri ve otodan hırsızlık, yaz aylarında araç ve ev hırsızlıkları yoğunluk göstermektedir.

Suç oranı yoğunluğu hafta içi günlerde artarken, hafta sonunda ise düşmektedir.

Suç işleme, 06–12 saatleri arasında azalırken, diğer saatlerde artmaktadır.

Ev hırsızlığı sosyo-ekonomik yapıya bağlı olarak merkez çevresinde yer alan mahallelerde artmakta, çevreye doğru gidildiğinde ise tersine azalmaktadır.

Oto hırsızlığı faaliyetleri park edilen alanın özelliğine ve araç güvenliğine bağlı olarak değişmektedir. Merkez ile sanayi kesimlerinde araç sayısının fazlalığı vb. nedenlerden dolayı oran biraz daha artmaktadır.

Hayvan çalınması, inşaattan hırsızlık vb. faaliyetler kırsal ekonominin hakim olduğu ve yeni yapılaşmaların yoğunlaştığı kenar mahallelerde artış göstermektedir. Azmettirme ve hırsızlık malı satın alma suçları bu tip malları alan ve satan işletmeler nedeniyle merkezi iş yerinin yer aldığı merkezdeki mahaller ile hurdacı vb. işletmelere bağlı olarak Sanayi mahallesinde yoğunlaşmaktadır.

Öneriler:

Hırsızların genellikle aydınlatılması zayıf olan yerleri seçtiği tespit edilmiş olup bunu önlemek için apartman giriş kapıları dışarıdan aydınlatılmalıdır. Sokak lambalarının yanık vaziyette olması sağlanmalıdır.

Komşuluk ilişkilerinin zayıflamasından dolayı kimse birbirini tanımamaktadır. Bu da suçlulara kamufle olma imkanı sağlamaktadır. Bunun için apartman sakinleri, yönetici ve özellikle kapıcının apartmana giren-çıkan yabancılara karşı duyarlı olmalıdır.

Tatile gidildiğinde veya evden uzun süreli ayrılmalarda posta kutusunun anahtarı komşuya bırakılmasında fayda vardır. Hırsızlar posta kutusu dolu (elektrik faturası, su faturası vb.) olan daire sakinlerinin evde olmadıkları anlayıp hırsızlık için o daireleri tercih etmektedirler.

Bahçede çiçek, çalı ya da ağaç mevcutsa, bunların kapı ve pencerelerin dışarıdan görünmelerini engellemelerine özen gösterilmelidir. Böylelikle hırsızların kimseye görünmeden içeri girme şansları azalacaktır.

Cüzdan, çanta, kredi kartı, cep telefonu gibi değerli eşyalar ya da değerli olmasalar bile değerli görüntüsü veren paket veya poşetler oto içerisinde bırakılmamalıdır.

Otomobiller tek başına gözlerden uzak tenha yerlere park edilmemelidir. Ara sokaklardan ziyade park yasağının olmadığı ışıklandırılmış caddelere ve otoparklara park edilmelidir.

Hayvanlar otlatılmak maksadıyla arazide başıboş bırakılmamalıdır. Hayvanların muhafaza edildiği yerlerde yeterli aydınlatma sağlanmalı, mümkünse alarm sistemi gibi fiziki güvenlik tedbirleri alınmalıdır. Hayvan barınaklarının kapı ve pencerelerinde kilit bulundurulmalı ve etrafı sağlam çitlerle çevrilmelidir.

Mümkünse ana ve tali yol kenarlarında ağıl, ahır veya çiftlik kurulmamalıdır. Çünkü hayvan hırsızlıkları yollara yakın bölgelerde meydana gelmektedir.

Milli maç, düğün, şenlik gibi zamanlarda hırsızların fırsat kolladığı unutulmamalıdır.

Sonuç olarak bu çalışmaya ilave olarak, ileride yapılacak diğer çalışmalar (gerek şehir içindeki polis bölgesini gerekse diğer ilçeleri içine alacak diğer kapsamlı çalışmalar), bu çalışmanın sonuçlarını test etme ve daha kapsamlı ve tutarlı veriler elde etmek için faydalı sonuçlar elde etmeye imkan verecektir.

KAYNAKÇA

- Akers, Ronald L.: **Criminological Theories: Introduction and Evaluation** (2nd edition), Chicago, Fitzroy Dearborn Publishers, 1999.
- Aksoy, Hakan: "Coğrafi Profillemeye", **3. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri**, İstanbul, 2004.
- Aliağaoğlu, Alpaslan, Faruk Alaeddinoğlu: "Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım", *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 1, s. 17–42, 2005.
- Bakıcı, Sedat: **Kolluk Mevzuatı**, Ankara, Adalet Yayınevi, 1999.
- Boudon, Raymond: "Beyond Rational Choice Theory", **Annual Review of Sociology**, 2003, s.29.
- Cloward, Richard A., Lloyd Ohlin: **Delinquency and Opportunity**, New York, The Free Press, 1955.
- Cohen, Albert K.: **Delinquent Boys**, New York, The Free Press, 1955.
- Cohen, Lawrence E., Marcus Felson: "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activities Approach", **American Sociological Review**, p. 44, 1979.
- Dönmezer, Sulhi: **Kriminoloji**, İstanbul, Beta Yayınları, 1994.
- Erdentuğ, Aygen S.: "Suç Kavramının Kültür Farklılığı Açısından Değerlendirilmesi", **Antropoloji**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sayı 11, 1987.
- Erem, Faruk ve Nevzat Toroslu: **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Ankara, Savaş Yayınları, 1994.
- Gottfredson, Michael ve Travis Hirschi: **A General Theory of Crime**. Stanford/California, Stanford University Press, 1990.
- Göney, Süha: **Şehir Coğrafyası I**, Acar Matbaacılık Tesisleri, İstanbul, 1984.
- Hirschi, Travis: **Causes of Delinquency**, Berkeley, University of California Press, 1969.

- İçli, Tülin G.: **Kriminoloji**, Ankara, Semih Ofset Matbaacılık ve Yayıncılık, 2001.
- İlbars, Zafer: **Suç ve Kültür Dersi**, Yayınlanmamış Ders Notları, Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Yönetimi Ana Bilim Dalı, 2002.
- Karakaş, Erdal: "Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri". **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2004, 14(1), s.19–37.
- Merton, Robert K.: **Social Theory and Social Structure**, New York, The Free Press, 1968.
- Seyhan, Kazım: "A Critical Analysis of Crime Prevention and Policing Policy in Turkey", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, 2002.
- Seyhan, Kazım: "Sociological Theories of Crime", Yayınlanmamış Ders Notları, Kara Harp Okulu Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2003.
- Soyaslan, Doğan **Kriminoloji**, Ankara Üniversitesi Yayınları No: 512, Ankara, 1996.
- Taylor, Ralph B.: "Crime and Small-Scale Places: What We Know, What We Can Prevent, and What Else We Need to Know", **Crime and Place: Plenary Papers of the 1997 Conference on Criminal Justice Research and Evaluation**, Research Forum, National Institute
- TCHDK, Ankara, Jandarma Okullar Komutanlığı Basımevi, 1998.
- Tuncuk, Meltem Mustafa Kardeşahin: "CBS Kullanılarak Trafik Kaza Kara Noktalarının Tespiti", **3. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri**, 6-9 Ekim İstanbul, 2004.
- www.izmirpolis.gov.tr
- Yavuzer, Haluk: **Çocuk Suçluluğu**. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1980.
- Yılmaz, Ali, Ergün S. Günay: "Şehir Güvenliği, Coğrafya ve CBS (Samsun Örneği)", **3. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri**, 6-9 Ekim, İstanbul, 2004.

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Ankara'da doğmuştur. İlkokul ve ortaokulu Ankara ilinde okuduktan sonra, 1991 yılında askeri okullar sınavını kazanarak Maltepe Askeri Lisesi'ne gitmiştir. 1995 yılında Kara Harp Okulu'na gelmiş ve 1999 yılında Jandarma Subayı olarak mezun olmuştur. Jandarma Sınır Taburunda Bölük komutanlığı ve İl Jandarma Komutanlığı birliklerinde Kısım Amirliği yapmıştır. Bayan Tülin ÖZÇELİK ile evli olan Ömer ÖZÇELİK'in bir çocuğu vardır.

